

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Adriana Štěpničková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Domácí násilí a činnost správních orgánů v přestupkovém řízení
Bakalářská práce

2023

Adriana Štěpničková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Adriana Štěpničková**
Osobní číslo: **E19913**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Veřejná ekonomika a správa**
Téma práce: **Domácí násilí a činnost správních orgánů v přestupkovém řízení**
Zadávající katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je vymezit základní pojmy, znaky a formy domácího násilí, celkově rozebrat problematiku institutu domácího násilí a posoudit fungování správních orgánů v této oblasti. Součástí práce bude analýza příkladů z advokátní praxe. Na základě zjištěných poznatků bude provedena syntéza a bude zhodnoceno, zda u nás správní orgány disponují efektivními nástroji ochrany.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů s domácím násilím souvisejících.
- Rozbor možností ochrany obětí domácího násilí.
- Přestupkové řízení a role správního orgánu.
- Analýza případů.
- Zhodnocení nástrojů, kterými správní orgány disponují.
- Shmutí a vyhodnocení

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-341-9.
GRŮVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. Kriminologie. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788075985545.
KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. Právo proti domácímu násilí. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova skripta. ISBN 9788074003813.
STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-096-0.
VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. 3. přepracované vydání. Praha: profem, 2016. ISBN 9788090456457.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Barbora Kovářová**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Čermohorský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Domácí násilí a činnost správních orgánů v přestupkovém řízení jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 04. 2023

Adriana Štěpničková v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí této práce JUDr. Barboře Kovářové za její neocenitelnou trpělivost a cenné rady. Chci také poděkovat spolku Bez trestu, který mi umožnil využít rozsudky spojené s domácím násilím, a děkuji jim za jejich práci pro oběti. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům, dědovi a sestřám za neustálou podporu a povzbuzení během mého studia. Díky této práci jsem si uvědomila, že ucelená rodina není pro všechny samozřejmostí. Velké díky patří mému příteli za trpělivost, oporu a motivaci. Dále děkuji jeho rodině, že ve mě věřili a podporovali.

ANOTACE

Cílem bakalářské práce je vymezit pojmy, znaky a formy domácího násilí, celkově rozebrat problematiku institutu domácího násilí a posoudit fungování správních orgánů v této oblasti. Součástí práce bude analýza případů z advokátní praxe. Na základě zajištěných poznatků bude provedena syntéza a bude zhodnoceno, zda u nás správní orgány disponují efektivními nástroji ochrany.

KLÍČOVÁ SLOVA

domácí násilí, správní orgány, analýza případů, přestupkové řízení

TITLE

Domestic violence and the activities of administrative bodies in misdemeanor proceedings

ANNOTATION

The bachelor's thesis is to define the concepts, signs, and forms of domestic violence, analyze the issue of the institute of domestic violence in general, and assess the functioning of administrative bodies in this area. Part of the work will be the analysis of cases from legal practice. Based on the obtained knowledge, a synthesis will be conducted to evaluate whether our administrative authorities have practical protection tools.

KEYWORDS

domestic violence, administrative bodies, analysis of the case, misdemeanor proceeding

OBSAH

ÚVOD	5
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ SOUVISEJÍCÍCH S DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	6
1.1 VYMEZENÍ POJMU DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	6
1.1.1 Ústavní zakotvení domácího násilí.....	7
1.1.2 Zákonné zakotvení domácího násilí	8
1.2 ZNAKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	10
1.3 DRUHY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	13
1.4 TYPICKÉ OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	16
2 ROZBOR MOŽNOSTÍ OCHRANY OBĚTÍ PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	17
2.1 VÝZNAM OCHRANY OBĚTÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ V SOUČASNÉ DOBĚ	17
2.1.1 Historie domácího násilí.....	18
2.2 MIMOSOUDNÍ ŘÍZENÍ A JEHO ROLE V OCHRANĚ OBĚTÍ	19
2.2.1 Role Policie České republiky	20
2.2.2 Vykázání jako ochranný prostředek.....	21
2.2.3 Intervenční centra	26
2.3 SOUDNÍ ŘÍZENÍ A JEHO ROLE V OCHRANĚ OBĚTÍ.....	26
3 PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ A ROLE SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ	28
3.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	28
3.1.1 Přestupek	28
3.1.2 Trestný čin.....	29
3.1.3 Správní orgán.....	30
3.2 SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ V PŘESTUPKOVÝCH VĚCECH.....	31
3.2.1 Zahájení řízení	31
3.2.2 Účastníci řízení	33
3.2.3 Průběh přestupkového řízení	33
3.3 PŘESTUPKY SOUVISEJÍCÍ S DOMÁCÍM NÁSILÍM	34
3.4 ODPOVĚDNOST ZA PŘESTUPKY	36
4 ANALÝZA PŘÍPADŮ	37
4.1 VYUŽITÁ METODIKA ZKOUMÁNÍ	37
4.1.1 Kvalitativní analýza	37
4.2 PŘÍPAD PRVNÍ – PŘÍSLUŠNÍK POLICIE TYRANEM	38
4.2.1 Charakteristika případu.....	38
4.2.2 Popis průběhu řízení.....	40
4.2.3 Způsob řešení	41
4.2.4 Důvody pro rozhodnutí	43

4.2.5	<i>Hodnocení případu a doporučení</i>	44
4.3	PŘÍPAD DRUHÝ – DOMÁCÍ NÁSILÍ SE SEXUÁLNÍM ZNEUŽITÍM A ZÁVAŽNÝMI NÁSLEDKY	45
4.3.1	<i>Charakteristika případu</i>	45
4.3.2	<i>Popis průběhu řízení</i>	46
4.3.3	<i>Způsob řešení</i>	47
4.3.4	<i>Důvody pro rozhodnutí</i>	48
4.3.5	<i>Hodnocení případu a doporučení</i>	49
4.4	PŘÍPAD TŘETÍ – OSMILETÉ DOMÁCÍ NÁSILÍ S PRAVIDELNÝM ZNÁSILŇOVÁNÍM	50
4.4.1	<i>Charakteristika případu</i>	50
4.4.2	<i>Popis průběhu řízení</i>	51
4.4.3	<i>Způsob řešení</i>	52
4.4.4	<i>Důvody pro rozhodnutí</i>	53
4.4.5	<i>Hodnocení případu a doporučení</i>	53
4.5	PŘÍPAD ČTVRTÝ – DLOUHODOBÉ TÝRÁNÍ BÝVALÝM POLICISTOU PŘED DÍTĚTEM A ZNÁSILNĚNÍ	54
4.5.1	<i>Charakteristika případu</i>	54
4.5.2	<i>Popis průběhu řízení</i>	55
4.5.3	<i>Způsob řešení</i>	56
4.5.4	<i>Důvody pro rozhodnutí</i>	56
4.5.5	<i>Hodnocení případu a doporučení</i>	57
5	ZHODNOCENÍ PŘÍPADŮ A NAVRŽENÁ ŘEŠENÍ	58
5.1	ZHODNOCENÍ PŘÍPADŮ	58
5.2	NAVRŽENÁ ŘEŠENÍ.....	59
5.2.1	<i>Brožurka pro správní orgány</i>	60
5.2.2	<i>Vizuální podoba</i>	61
	ZÁVĚR	62
	POUŽITÁ LITERATURA	64
	SEZNAM PŘÍLOH	67

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1 - ESKALACE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	10
OBRÁZEK 2 - CYKLUS DOMÁCÍHO NÁSILÍ	12
OBRÁZEK 3- SCHÉMA DRUHŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ	14
OBRÁZEK 4 - PSYCHOLOGICKÝ PROFIL PACHATELE.....	15
OBRÁZEK 5 - PŘEDNÍ STRANA BROŽURKY	61
OBRÁZEK 6 – ZADNÍ STRANA BROŽURKY	61

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1 - PRÁVA A POVINNOSTI VYKÁZANÉ OSOBY	22
TABULKA 2 - POČET VYKÁZANÍ DLE KRAJŮ V LETECH 2021 A 2022.....	24
TABULKA 3 - SEZNAM INTERVENČNÍCH CENTER V ČESKU.....	26
TABULKA 4 - STANOVENÁ KRITÉRIA HODNOCENÍ.....	38

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1 - VLIV COVID-19 NA NÁRŮST ON-LINE POMOCI ROSA CENTRA PRO ŽENY.....	17
GRAF 2 - VYKÁZANÉ OSOBY DLE POHLAVÍ V LETECH 2021 A 2022	23
GRAF 3 - POČET VKÁZÁNÍ DLE KRAJŮ V LETECH 2021 A 2022.....	25

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AV	Akademie věd
ČR	Česká republika
fin.	Finanční
IC	Intervenční centrum
např.	Například
PČR	Policie České republiky
tzn.	To znamená
SŘ	Správní řád
VS	Veřejná správa
TČ	Trestný čin

ÚVOD

Respektování základních lidských práv, svobod, ochrana lidského života a důstojnosti jsou v dnešní době nezbytné. Každý jedinec by měl být v této oblasti rovnocenný bez ohledu na pohlaví, věk, rasu, náboženské vyznání nebo společenské postavení. Naneštěstí se v některých zemích stále vyskytují případy porušování lidských práv, náboženského a genderového násilí. Mezinárodní organizace i jednotlivé státy se snaží tuto situaci změnit, ale stále je to boj s neustávajícími výzvami. Bohužel se domácí násilí stále běžně vyskytuje zejména v islámských zemích, jako je Afghánistán, Írán nebo Omán, a to navzdory snahám organizací a dalších států.

Problém domácího násilí se stává v dnešní době stále více viditelným a společnost si uvědomuje jeho závažnost. Díky odhalení různých kauz se ukazuje, že se tento problém vyskytuje za zavřenými dveřmi mnoha domácností a dotýká se lidí různého pohlaví, věku a sociálního postavení. COVID-19 způsobil nárůst případů domácího násilí kvůli tomu, že jsme byli nuceni trávit více času doma.

Domácí násilí má devastující a často trvalé následky, které se projevují nejen na samotných obětech, ale i na celé rodině a především na dětech. I když se nejedná vždy o vztah mezi partnery, blízkost a vzájemné vztahy v domácnosti mohou přispět k vzniku této problematiky. V důsledku toho se obětí může stát kdokoliv, bez ohledu na věk, pohlaví či postavení v rodině. Je důležité si uvědomit, že domácí násilí není soukromou záležitostí, ale společenský problém, který má škodlivé dopady na celou společnost a stát jako celek. Hraje zde důležitou roli veřejné povědomí o této problematice. Mnoho zemí má účinné právní předpisy, které se zabývají domácím násilím, předcházejí mu a chrání oběti.

Moderní a pravidelné vzdělávání správních orgánů může přinést efektivitu a důvěryhodnost pro veřejnost. To by mohlo vést k rozvoji veřejného sektoru a úspoře finančních prostředků, které by byly využity na další důležité aktivity. Takové vzdělávání by mohlo zlepšit komunikaci a snížit počet stížností, což by vedlo k efektivnějšímu fungování správních orgánů a zvýšení spokojenosti veřejnosti.

Bakalářská práce se zaměřuje na analýzu soudních rozsudků v souvislosti s domácím násilím a posouzení účinnosti nástrojů ochrany, které jsou k dispozici správním orgánům. V práci jsou představeny základní pojmy související s domácím násilím jako jsou druhy, charakteristiky, pachatelé a oběti. Dále se práce zabývá možnostmi ochrany obětí a přestupkovým řízením, a na základě toho navrhuje doporučení, jak zvýšit efektivitu činnosti správních orgánů v této oblasti.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ SOUVISEJÍCÍCH S DOMÁCÍM NÁSILÍM

Předtím než se ponoříme do další problematiky související s domácím násilím, je důležité si pro lepší pochopení celého tématu vymezit základní pojmy. Domácí násilí zahrnuje různé formy, jako je např. fyzické, psychické, sexuální a ekonomické násilí v rodině nebo v partnerských vztazích. Pro správné pochopení daného problému je nezbytné mít jasnou představu, alespoň o základních souvislostech.

1.1 Vymezení pojmu domácí násilí

Velmi těžko se domácí násilí jednoznačně definuje. Bílý kruh je nestátní nezisková organizace, která poskytuje zvláštní pomoc obětem a jejich blízkým. Definiuje tento pojem jako „fyzické, psychické, sociální, ekonomické nebo sexuální násilí mezi partnery, ke kterému dochází opakovaně, zpravidla mimo kontrolu veřejnosti.“¹ Z této definice lze rozvést pojem „domov“ za jehož dveřmi se skrývá pomyslný problém. Díky blízkému vztahu osob, které žijí pod jednou střechou je čin těžko prokazatelný. Téměř ve všech případech se oběť zastává pachatele.

Uvědomuje si problémy, které mezi sebou mají, ať už psychické, nebo fyzické. Dává si to často za vinu a bojí se situace, co by nastala po nahlášení PČR. Problémy hledá u sebe, bojí se samoty a finanční situace. Bývají často závislé na pachateli. Sociologický ústav AV ČR popisuje domov jako „ucelený obraz okruhu blízkých, známých lidí svázaných s hmotným prostředím, ve kterém člověk delší dobu pobýval (s bytem, domem, krajinou), naplněný pocitem sounáležitosti, zázemí, bezpečí.“² Uvědomění si dlouhotrvajícího trápení může vést k řešení veškerých problémů. Domácí prostředí je teritorium, kde dochází k násilí, ale i k prvotní myšlence, že se „doma“ něco špatného děje.

Trestní zákoník definuje dle § 199 domácí násilí jako „Týrání osoby žijící ve společném obydlí.“³ Uvedené definice vypovídají o porušování základních lidských práv a svobod.

¹ Co je a co není domácí násilí. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Praha: Bílý Kruh Bezpečí, c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/co-je-a-co-neni-domaci-nasili/>

² Sociologická encyklopedie. *Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Domov>

³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Lze vyzdvihnout Článek 8 (1) z Listiny základních práv a svobod České republiky, kde stojí „*Osobní svoboda je zaručena.*“⁴ Pachatel, ať je jím kdokoliv narušuje svobodu obětí tím, že na ní páchá násilí a zamezuje jí kontakt s nejbližší rodinou a přáteli.

Důležitým dokumentem v rámci této problematiky je *tzv. Důvodová zpráva*⁵, kde je uvedena klasifikace DN. Česká legislativa nemá jednoznačnou definici pro právní úpravu v rámci ochrany domácího násilí. V tomto případě zákon č. 135/2006 Sb., upravuje některé předpisy.⁶

Uvedená Důvodová zpráva je určena pro výklad práva, kde nezávazná část návrhu zákona putuje do parlamentu. Orgány v České republice dle jejího předpisu postupují v rámci domácího násilí. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., domácí násilí definuje tímto způsobem jako „*opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v důsledku, kterého dochází nebo ohrozí, že dojde, k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byly spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě.*“⁷ Důvodová zpráva bude více rozvedena v následujících kapitolách. Je klíčová pro právní úpravu ČR.

1.1.1 Ústavní zakotvení domácího násilí

Nacházíme se v uspořádaném společenství, kde má důležitou roli demokracie. ČR je dle Ústavy „*svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.*“⁸ Každý občan ČR se narodí do státu, kde již existuje Ústava, tím se stává jejím uživatelem. Dnem jeho narození se stává občanem ČR a jeho povinností je dodržovat Ústavu a další zákony. Má také právo na ochranu svých základních práv a svobod, které jsou zakotveny v Ústavě. Lze tedy tvrdit, že občané ČR přijmou Ústavu automaticky svým narozením. Hlavou státu je prezident, jehož volba probíhá tajným hlasováním, a taktéž dle Ústavy na „*základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.*“⁹

Díky podmínkám, které v ČR máme je téměř nemožné snadno odhalit domácí násilí. Stát ve velké míře nemůže zasahovat do našich domovů. Nemá přístup do tak intimního prostředí,

⁴ Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 16. prosince 1992

⁵ Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 46, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶ Tamtéž

⁷ Tamtéž

⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 16. prosince 1992

⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 16. prosince 1992

kterým pro nás domov je. Nabízí se otázka, proč se stát nesnaží více pomáhat v oblasti domácího násilí. Jednou z překážek, jak je uvedeno výše může být fakt, že se násilí odehrává doma a je soukromou záležitostí. Toto může vést k nízkému povědomí společnosti o výskytu a závažnosti. Veřejné orgány proto nemusí disponovat ochotou se tomuto problému věnovat, dochází tak k celkovému snížení motivace v této oblasti.

Další překážkou je nedostatek finančních prostředků a zdrojů, které jsou potřebné k tomu aby byla poskytnuta účinná pomoc včetně ochrany obětí domácího násilí. Státní orgány mohou mít omezené prostředky na poskytování pomoci a to může ovlivnit výkon jejich povinnosti.¹⁰

V neposlední řadě existují případy, kdy samotní státní zaměstnanci jako jsou policisté nebo např. soudci, nejsou správně vyškoleni v oblasti domácího násilí, díky tomu neví, jak s tímto problémem správně zacházet.

Celkově lze říci, že stát může mít řadu překážek při pomoci v oblasti domácího násilí. Je třeba se těmito překážkami zabývat a hledat řešení, aby byla poskytnuta účinná pomoc společně s ochranou obětí.

1.1.2 Zákonné zakotvení domácího násilí

Právní úprava proti domácímu násilí se v průběhu času vyvíjela a měnila. První moment změny v legislativě přišel s přijetím zákona č. 91/2004 Sb., který byl doplněn o zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon „o novou skutkovou podstatu trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě (§ 215a).“¹¹

Další zásadní změnou v roce 2004 byl poslanecký návrh č. 828, který pojem domácí násilí užíval jen v názvu zákona, ale nebyl konzistentní. Důvodová zpráva popsala domácí násilí jako „alarmující celospolečenský problém, který je třeba právně uchopit, pojmenovat a navrhnout prostředky umožňující řešení.“¹²

Důvodová zpráva v oblasti domácího násilí je dokument, kterým jsou zdůvodněny a vysvětleny důvody, proč byl přijat daný právní předpis týkající se této problematiky. Důvodová zpráva má za cíl poskytnout informace o účelu, smyslu a důvodech nových právních předpisů, aby byly zřejmé pro jejich čtenáře i uživatele. V oblasti domácího násilí může být

¹⁰ VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. 3. přepracované vydání. Praha: proFem, 2016, 253 stran: ilustrace; 21 cm. ISBN 978-80-904564-5-7.

¹¹ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEJ, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 23. ISBN 978-80-7400-381-3

¹² Tamtéž

důvodová zpráva velmi důležitá, protože může pomoci předcházet této formě násilí včetně ochrany obětí.

Dne 21. prosince 2006 začal platit zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, výrazně změnil situaci ohrožených osob. Tento zákon vznikl na základě práce expertní skupiny, která se věnovala této problematice. Skupina pracovala v rámci parlamentu s tím, že zákon iniciovala, aby bylo možné účinněji řešit situace ohrožených osob.

Bílý kruh bezpečí udává, že zákon č. 135/2006 „*upravuje, a hlavně propojuje postupy policie, justice a sociálních služeb při řešení případů domácího násilí.*“¹³ Původní návrh zákona č. 135/2006 Sb. prošel v legislativním procesu výraznými změnami. Nakonec byl přijat pouze jeho zbytkový návrh, který mění některé zákony v oblasti domácího násilí. Jedná se o následující zákony dle Králíčkové:¹⁴

- zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky,
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení
- zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení.

Zákon, který upravuje oblast ochrany před domácím násilím byl vytvořen s ohledem na následující zásady:¹⁵

- priority práv,
- subsidiarity,
- odvracené hrozby nebezpečí,
- přiměřenosti,
- výměny informací.

Domácí násilí je závažným problémem, který má negativní dopad na fyzické i psychické zdraví obětí a jejich rodin. V České republice byl tento problém zákonem řešen až v roce 2006,

¹³ Zákon na ochranu před domácím násilím. *Bílý Kruh Bezpečí* [online]. Praha: Bílý Kruh Bezpečí, c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/aktuality/n144-zakon-na-ochranu-pred-domacim-nasilim/>

¹⁴ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 24. ISBN 978-80-7400-381-3

¹⁵ Tamtéž

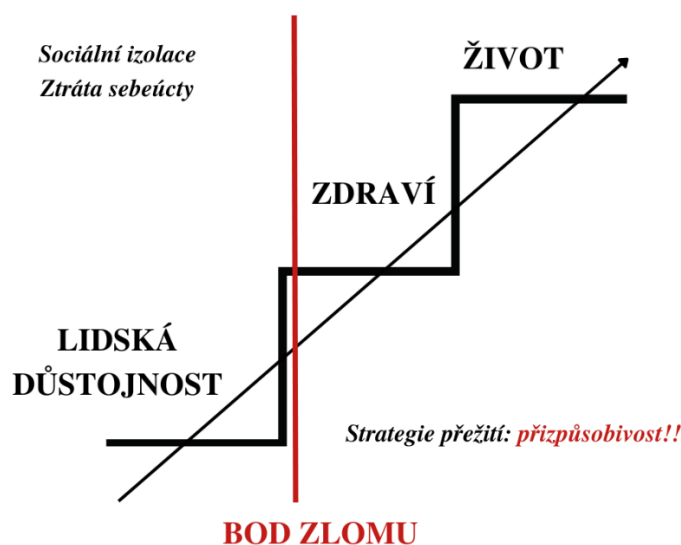
jak bylo zmiňováno výše, kdy byl přijat zákon č. 135/2006 Sb. o ochraně před domácím násilím. Tento zákon zavedl nové nástroje pro prevenci a ochranu obětí domácího násilí, včetně zákazu kontaktu s pachatelem, dočasného vystěhování z domu a udělení kontaktního zákazu. Dále byly v této souvislosti upraveny některé zákony, jako například trestní zákoník, zákon o rodině nebo zákon o občanském soudním řízení. Přestože zákon přinesl zásadní změny v boji proti domácímu násilí, stále je však nutné se věnovat dalším opatřením i preventivním aktivitám, aby byla ochrana obětí tohoto násilí co nejefektivnější.¹⁶

1.2 Znaky domácího násilí

Obecně lze říci, že rysy domácího násilí jsou často spojeny s nezdravými a manipulativními vztahy mezi partnery. Tyto znaky mohou být poměrně nenápadné. Mohou se postupně zhoršovat, což může vést k eskalaci násilí.¹⁷

Eskalaci domácího násilí znázorňuje následující obrázek:

ESKALACE DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Obrázek 1 - Eskalace domácího násilí

Zdroj: vlastní zpracování dle Bílého kruhu bezpečí, o. s. (2008), 2023

¹⁶ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 24. ISBN 978-80-7400-381-3

¹⁷ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 7. ISBN 978-80-7400-381-3

Tento obrázek popisuje dynamiku eskalace domácího násilí pomocí jednotlivých stupňů na pomyslném schodišti. Stupně popisují jednotlivé úrovně. Na prvním místě, nejnižší, je lidská důstojnost, která je nutná pro každého člověka. Na druhém stupni je zdraví, které je klíčové pro celkové blaho společnosti. Na poslední úrovni je život, který je samozřejmě nejvyšší prioritou.

Uprostřed, mezi stupni lidské důstojnosti a zdraví, je bod zlomu, kde dochází ke klíčovému okamžiku v dynamice eskalace domácího násilí. Tento bod může představovat moment, kdy se oběť rozhodne, že musí situaci řešit nebo kdy se domácí násilí zhoršuje. Stává se nebezpečným pro zdraví a život.

Celé schéma je propojeno šipkou směrem k pojmu „život“. To může zdůrazňovat důležitost ochrany života a potřebu řešení domácího násilí jako prioritní záležitost.

Cyklus domácího násilí je model, co popisuje opakující se proces domácího násilí. Skládá se z několika fází a je charakterizován určitými rysy domácího násilí. Lze je vymezit dle Králíčkové jako *fáze narůstající tenze*, kde se během této fáze obvykle vyskytují malé neshody či konflikty, které postupně eskalují do další fáze. Tou je *fáze násilí*, kdy útočník páchá fyzické nebo psychické útoky. Poslední je *fáze klidu nebo také libánek*, v tomto období se situace zdánlivě zlepšuje. Bývá krátká a může být následována nárůstem napětí.¹⁸

Další obrázek popisuje fáze domácího násilí z pohledu pachatele a oběti. V každé fázi jsou popsány charakteristické rysy chování. Tento obrázek může pomoci lépe chápat rysy domácího násilí, protože ukazuje, že domácí násilí není jednorázovým incidentem, ale procesem, který se vyvíjí a má určité vzorce chování. Jak bylo popsáno výše, tak existují určité fáze domácího násilí, které se mohou podobat obdobím, které znázorňuje právě tento obrázek.

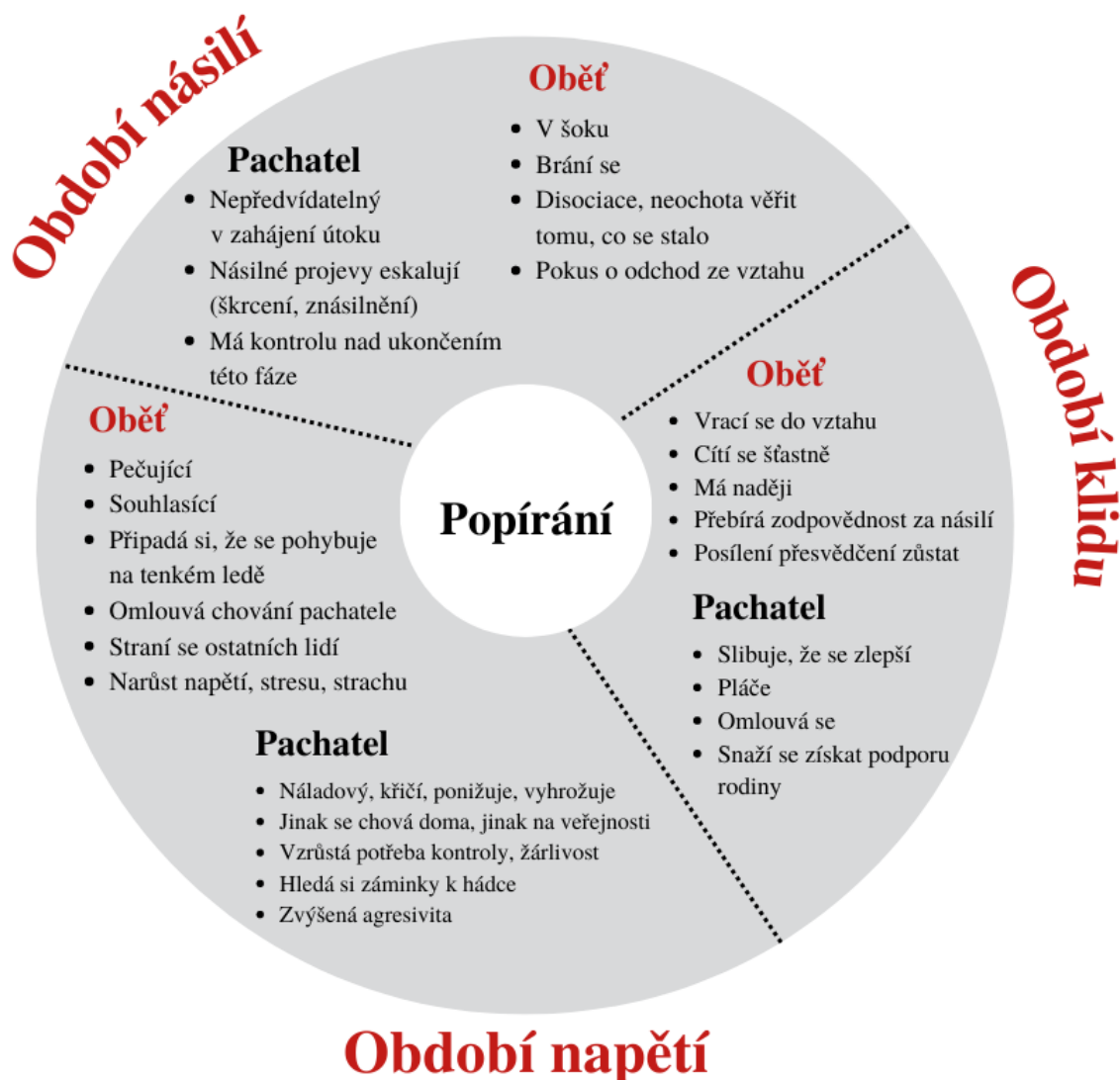
První část, která se nazývá – období násilí zahrnuje situace, kdy dochází k fyzickému, sexuálnímu nebo psychologickému násilí ze strany jednoho partnera vůči druhému.

Druhé je období napětí, kde dochází k postupnému nárůstu napětí a konfliktů mezi partnery. To vede k vyostřeným situacím a následnému násilí.

Posledním je období klidu, které představuje dočasnou harmonii mezi partnery, kdy se zdá, že je situace vyřešena a vztah funguje normálně.

¹⁸ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 7. ISBN 978-80-7400-381-3

V centru kruhu je malý kruh s nápisem "popírání", který ukazuje, že jedním z charakteristických rysů tohoto cyklu je popírání násilí ze strany obou partnerů. To může být způsobeno strachem, studem, pocitem viny nebo nadějí, že se situace zlepší.

Obrázek 2 - Cyklus domácího násilí

Zdroj: vlastní zpracování dle PROFEM, In: profem [online]. 2022 [cit. 27.02.2023].

Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili>

1.3 Druhy domácího násilí

Různé formy domácího násilí se často vzájemně propojují a zřídka se vyskytují samostatně. V oblasti domácího násilí rozlišujeme dle Gřivny: ¹⁹

- Fyzické násilí
- Psychické násilí
- Verbální násilí
- Emocionální násilí
- Ekonomické násilí
- Sexuální násilí
- Sociální násilí

Nyní se budu věnovat popisu jednotlivých druhů domácího násilí, které mohou oběti postihovat.

Fyzické násilí se vyskytuje v soukromém prostředí. Zahrnuje fyzické útoky, bití, škracení, kopání, házení předmětů apod. Má vážné následky pro oběti. Druhým v pořadí je psychické násilí, ve kterém pachatel systematicky a opakovaně oběť ponižuje, zastráňuje, ale i manipuluje. Hluboce narušuje kvalitu života.

Verbální násilí je specifické verbální agresí ze strany pachatele na oběť. Můžeme do této skupiny řadit nadávky, urážky, vyhrožování či ignorování a mlčení. Emocionální násilí zahrnuje kontrolu, při které pachatel neustále sleduje např. mobil nebo email oběti. Zamezuje jí tak stýkat se s určitými blízkými lidmi.

Ekonomické domácí násilí je velice specifické a projevuje se omezováním i přísunem finančních prostředků. Oběť je závislá na agresorovi, protože nemůže utrácet peníze dle své úvahy. Nemůže navštěvovat práci, nebo ji nutí pracovat pouze pro něj. Tento problém může vést k nulové finanční gramotnosti a ztrátě domova.

Sexuální forma násilí je taková, kde pachatel používá nátlak včetně donucování k dosažení sexuálního kontaktu, proti vůli oběti. Toto domácí násilí se může projevit jako znásilnění, obtěžování, nucené sledování pornografie, sexuální vydírání.

¹⁹ GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. Kriminologie. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 284. ISBN 9788075985545.

Posledním uvedeným je sociální domácí násilí, ve kterém dochází k vyčleňování ze společnosti. Oběť je odkázána trávit veškerý svůj čas doma. Musí se ptát na všechno a žádat o povolení, zda ji pachatel dovolí domov opustit. Její prosbě nebývá vyhověno. Společným znakem pro všechny druhy domácího násilí je protizákonnost. Současně dochází k porušování lidských práv a svobod.

Rozdělení domácího násilí na jednotlivé druhy může pomoci v mnoha směrech. Slouží pro lepší identifikaci prevence násilí, kde tím, že rozlišujeme různé druhy domácího násilí, tak konkrétní specifické znaky dostáváme do podvědomí lidí, které nemusí být obsaženy v definicích domácího násilí. Nápomocnými mohou být jednotlivé druhy i v oblasti zdravotnictví, kde správná specifikace slouží pro lépe cílené intervence a léčbu, která se pak stává účinnější.

Soudci, státní zástupci, advokáti by mohli použít tuto klasifikaci k posouzení závažnosti případu, a rozhodnout tak o vhodnosti a přiměřenosti trestu v dané problematice. Rozdělení může také pomoci ve výzkumu, kde na základě toho bude docházet k vývoji nových metod pro odhalování tohoto nešvaru.²⁰

Obrázek 3- Schéma druhů domácího násilí

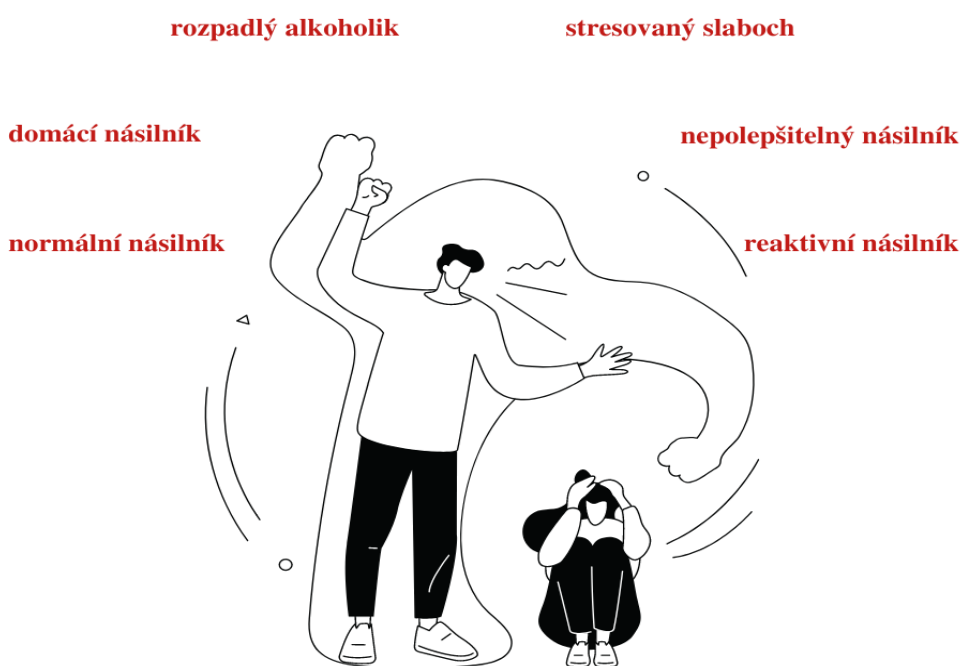
Zdroj: Vlastní zpracování dle Voňkové a Spoustové

²⁰ GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. Kriminologie. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 284. ISBN 9788075985545.

1.1 Pachatelé domácího násilí

Pachatelem domácího násilí může být kdokoliv bez ohledu na jeho sociální status, vzdělání, pohlaví apod. Konkrétní popis pachatele zná nejlépe oběť, která je s ním v přímém kontaktu. Pro oběť je neuvěřitelně těžké konkretizovat typologii násilníka. Velkou roli hraje čas, kdy oběť zpracovává pachatele po prozření ve skutečném světě.

Klasifikaci pachatelů lze rozdělit *podle zdroje agrese a psychologického profilu*.²¹ V prvním případě se může jednat o chování převzaté z rodiny, kde pachatel vyrůstal v nepříznivých podmínkách, nebo byl špatně vychováván. Může být nemocný a trpět závažným neurologickým případně psychickým onemocněním. V některých případech dochází k tomu, že oběť zezáčátku provokuje a nečeká vyostření domácí pohody. Dle psychologického profilu vycházíme z následujícího obrázku:

Obrázek 4 - Psychologický profil pachatele

Zdroj: vlastní zpracování dle Bílého kruhu bezpečí

²¹ STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 18. ISBN 978-80-7418-020-0.

Na obrázku je zobrazena scéna, kde žena sedí na zemi, zatímco nad ní stojí muž s nataženou rukou v pěst. Zdá se být v napjaté pozici, jako by jí chtěl něco udělat. Pachatel je obklopen nápisy, které popisují různé typy násilníků dle psychologického profilu.

Rozpadlý alkoholik znamená, že se stává násilným, když pije a ztrácí nad sebou kontrolu. Domácí násilník naopak neustále kontroluje oběť, tak že jí brání, aby opustila domov. „*Je to pedant, bazírák, pro okolí slušný člověk, fenomén dvojitá tvář, většinou vysoce kvalifikovaný partner.*“²² Normální násilník je ojedinelý tím, jak se tváří bezproblémově, ale zdání klame. Často používá manipulativní taktiky se skrytou agresí. Stresovaný slaboch je typ, co na situace pod tlakem reaguje násilně a ztrácí kontrolu nad emocemi. Dalším je nepolepšitelný násilník, kde už z jeho pojmenování vychází, že se může snažit změnit, ale jeho chování se nezmění. Pokračuje ve svém chování, i když ví o špatnosti svého počínání. Posledním dle obrázku je reaktivní násilník tzn. reaguje na verbální útoky násilím.

Celkově tento obrázek může interpretovat ukázkou, jak násilí může vypadat v různých podobách. Žena na zemi může být vnímána jako oběť násilí, která je vystavena nebezpečí, kterému se snaží uniknout. Muž s nataženou rukou může být naopak vnímán jako symbolický zdroj domácího násilí a moci, který tuto situaci způsobil. Obrázek silně upozorňuje na problém násilí a nutnost bojovat proti němu a ochránit oběti.

1.4 Typické oběti domácího násilí

Obětí domácího násilí může být kdokoliv. Obecně lze říci, že mezi ně „*mohou patřit bývalí manželé, druzi, partneři, ať už různého nebo stejného pohlaví, rodiče a děti, kdy může jít o týrání dětí rodiči, o napadení rodičů dospívajícími dětmi, o útoky na osoby přestárlé, duševně nebo fyzicky postižené.*“²³ Trpící osoba se nachází v izolované situaci, kde má strach z toho, že nemá kam jít a na koho se obrátit.

Tito lidé se mohou potýkat s různými problémy ohledně ubytování a řešit různé právní i sociální následky. Důležité je, aby byly tyto osoby chráněné. Měly přístup k odborné pomoci, podpoře a mohly tak překonat traumatické zážitky z domácího násilí. Možnou ochranu obětí si rozebereme ve druhé kapitole.

²² STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 19. ISBN 978-80-7418-020-0.

²³ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEJ, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 9. ISBN 978-80-7400-381-3

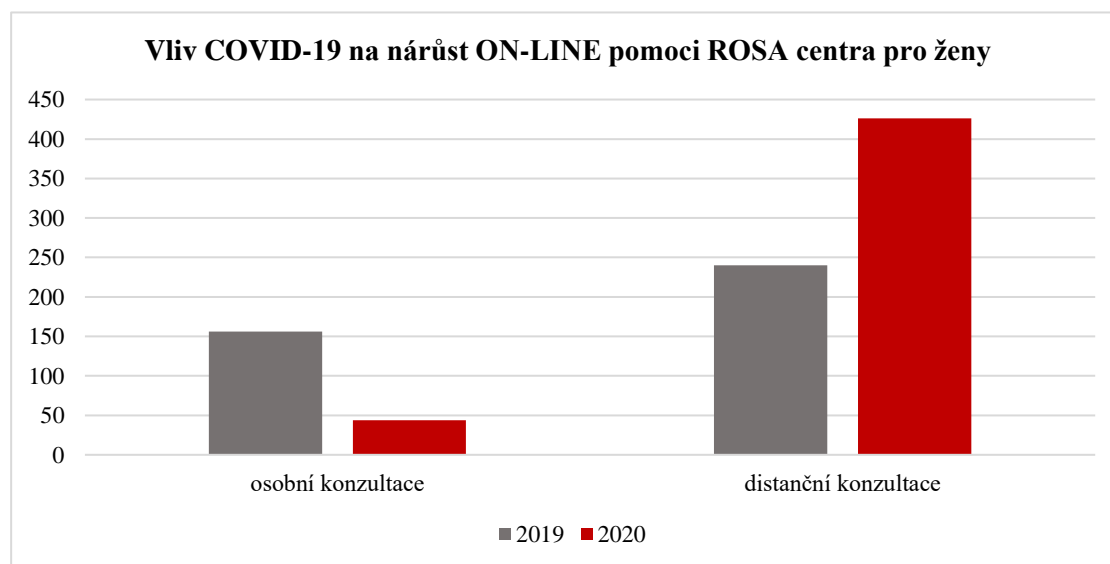
2 ROZBOR MOŽNOSTÍ OCHRANY OBĚTÍ PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

Domácí násilí je závažným problémem, který postihuje mnoho lidí po celém světě. Kapitola s názvem „Rozbor možností ochrany obětí před domácím násilím“ se zaměřuje na to, jak chránit oběti domácího násilí, a jakým způsobem lze zabránit dalším situacím násilí v rodině. Tato kapitola poskytuje informace o právních předpisech a službách, které jsou k dispozici obětem domácího násilí. Zvažuje, jak lze tyto možnosti využít ke zlepšení ochrany a podpory obětí.

2.1 Význam ochrany obětí domácího násilí v současné době

Ochrana obětí domácího násilí je důležitá, protože se jedná o závažný problém, který postihuje miliony lidí po celém světě. Domácí násilí může mít dlouhodobé a devastující důsledky pro zdraví a blahobyt obětí a celé společnosti.

V současné době se o domácím násilí mluví více než kdy jindy a tento problém se stává významnější, protože pandemie COVID-19 způsobila zvýšení případů domácího násilí po celém světě. Mnoho lidí bylo nuceno zůstat doma kvůli omezením pohybu, což mohlo vést ke zvýšenému napětí a konfliktům v rodině.²⁴

Graf 1 - Vliv COVID-19 na nárůst on-line pomoci ROSA centra pro ženy

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ROSA centra

²⁴ROSA Centrum [online]. Praha, c2023 [cit. 2023-09-02]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/doba-s-covid-19-poptavka-po-on-line-poradenstvi-vzrostla-temer-o-100-procent/>

Graf (Graf1) ukazuje vliv pandemie covidu-19 na poptávku po online poradenství poskytovaném ROSA centrem pro ženy. Data zahrnují období od 12.3. do 25.5. pro rok 2019 a 2020.

Na grafu jsou zobrazeny sloupce pro počet žen, které vyhledaly buď osobní nebo distanční konzultace. Sloupec pro rok 2019 je zobrazen šedou barvou, zatímco sloupec pro rok 2020 je červený. V roce 2019 si 156 žen vyžádalo osobní konzultaci a 240 žen distanční konzultaci.

V roce 2020 počet žen vyžadujících osobní konzultaci poklesl na 44, zatímco počet žen využívajících distanční konzultaci výrazně narostl na 426. To znamená, že počet žen vyhledávajících distanční poradenství se více než zdvojnásobil, zatímco počet žen vyhledávajících osobní konzultace se snížil více než třikrát.

Celková poptávka po online poradenství vzrostla téměř o 100 %, což ukazuje na významný vliv pandemie COVID-19 na způsob vyhledávání poradenství.²⁵

I díky tomuto je patrně důležité, aby oběti domácího násilí našly ochranu a podporu. Aby byly k dispozici služby, které mohou pomoci v prevenci a zastavení situací domácího násilí. Ochrana obětí domácího násilí je důležitým krokem k zajištění bezpečnosti a ochrany základních lidských práv pro všechny oběti a celou společnost.

2.1.1 Historie domácího násilí

Domácí násilí je problémem, který sahá hluboko do minulosti. Vyskytuje se v mnoha kulturách po celém světě. Historie domácího násilí byla mnoho let utajována a přehlížena, až do relativně nedávné doby.

V minulosti bylo vnímáno jako běžná součást manželského života. Bylo tolerováno jako prostředek k udržení kontroly nad rodinou. V mnoha kulturách bylo dokonce považováno za právo muže, aby se svou ženou nakládal dle své libosti.

Klíčovým faktorem pro rozvoj zákonné úpravy v oblasti domácího násilí historicky byly země jako Anglie a USA, kde se poprvé objevily snahy o ochranu obětí domácího násilí. Historie domácího násilí se v Anglii a Americe vyvíjela mírně odlišně, s mírným časovým odstupem.

V Anglii byla ochrana proti domácímu násilí zákonně zavedena již v roce 1857 v rámci tzv. "Ženina majetku a ochrany před násilím" (Married Women's Property and Protection Act),

²⁵ ROSA Centrum [online]. Praha, c2023 [cit. 2023-09-02]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/doba-s-covid-19-poptavka-po-on-line-poradenstvi-vzrostla-temer-o-100-procent/>

který poskytoval ženám určité právní prostředky k ochraně proti násilí ze strany svých manželů. Tento zákon byl však poměrně omezený a aplikoval se pouze na určité druhy násilí, jako byly fyzické útoky. Rozsáhlejší ochrana byla poskytnuta až po vzniku organizací bojujících za práva žen v 70. letech 20. století.²⁶

Na druhé straně v Americe byla ochrana proti domácímu násilí prosazována později a aktivněji. První zákony proti domácímu násilí byly přijaty v 70. letech 20. století, kdy bylo v některých státech kriminalizováno domácí násilí. V roce 1994 byl v USA přijat zákon Violence Against Women Act, který poskytl dodatečné federální zdroje na prevenci včetně právní ochrany obětí. Tento zákon také povzbudil další kroky v boji proti domácímu násilí v Americe.²⁷

Vývoj zákonné úpravy domácího násilí nebyl v historii omezen pouze na Anglii a Ameriku, ale později se rozšířil do celého světa, včetně České republiky. V Anglii a Americe byly první snahy o úpravu této problematiky již v 19. a 20. století, což mělo vliv na vývoj a implementaci zákonů o domácím násilí i v dalších zemích, včetně ČR, kde byly první zákony o ochraně obětí násilí přijaty v 90. letech.

2.2 Mimosoudní řízení a jeho role v ochraně obětí

Mimosoudní řízení je proces, který se odehrává mimo soudní síň. Jeho účelem je řešit spory a konflikty mezi stranami. Tento druh řízení může být alternativou k soudnímu procesu. Jedná se o užitečnou alternativu řešení sporů v rámci domácího násilí.

V případech domácího násilí může mimosoudní řízení poskytnout rychlejší a méně formální způsob řešení, než je soudní proces. Toto řízení může být vhodné pro oběti, které nechtějí projít soudním procesem, ale stále chtějí, aby byly jejich obavy a potřeby vyslyšeny. Pro zajištění ochrany těchto jedinců je nutné přijmout opatření.

Klíčovou roli v ochraně před DN jsou tři pilíře, které pomáhají obětem v rámci vzájemně provázaných opatření. Dle Čuhelové berme v potaz následující pilíře: „*policii, intervenční centra a soudy*.“²⁸

²⁶ Powers, N. (2010). Domestic Violence. Encyclopædia Britannica. Retrieved March 21, 2023, Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/domestic-violence>.

²⁷ Tamtéž

²⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 11. ISBN 978-80-7552-341-9.

Pro účely mimosoudního jednání v rámci ochrany před domácím násilím jsou klíčovými hráči Policie České republiky a orgány sociálně-právní ochrany dětí. Policie ČR se zabývá zajištěním bezpečnosti obětí a důkazů, zatímco intervenční centra poskytují obětem potřebnou podporu a poradenství. Důležité je také zmínit, že do oblasti veřejné správy spadají i další orgány sociálně-právní ochrany dětí, kteří mohou být zapojeni do řešení situace. Až poté, co jsou všechna mimosoudní opatření vyčerpána, přichází na řadu soudní řízení, které bude popsáno v jedné z kapitol.

2.2.1 Role Policie České republiky

Policie je jedním z nejdůležitějších orgánů veřejné správy, který dle Střílkové a Fryštáka „*může jako jediný okamžitě řešit vzniklé situace a disponuje nejširší databází relevantních informací,*“²⁹

V České republice je policie povinna přijímat stížnosti na domácí násilí, provádět vyšetřování a zajišťovat bezpečí obětí. Kromě toho má policie i další povinnosti, jako například zabránit dalším útokům nebo předcházet dalším případům domácího násilí. Lze doložit § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, „*Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.*“³⁰

Policisté mají velkou odpovědnost a jsou prvním pilířem ochrany občanů a ochrany veřejného pořádku v České republice. Mají tak možnost využít policejního vykázání jako jednoho ze způsobů, jak zamezit narušování veřejného pořádku. Policejní vykázání umožňuje policistům vykázat osobu z určitého místa, nebo oblasti na určitou dobu, pokud se tato osoba chová násilně, agresivně, ruší okolí nebo se účastní jiné nežádoucí činnosti.

Vykázání upravuje § 44 a následně zákon o Policii ČR. Podle § 44 odst. 1 zák. o Policii ČR „*lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož*

²⁹ STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 40. ISBN 978-80-7418-020-0.

³⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sbirka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

*i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.*³¹

2.2.2 Vykázání jako ochranný prostředek

Jak již bylo zmiňováno vykázání je jedním z nástrojů, které má k dispozici policie pro ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti. Jedná se o opatření, při kterém policie nařizuje osobě, aby opustila určité místo, nebo aby se tam vůbec nezdržovala. Postup policie v rámci vykázání je však striktně upraven zákonem, a proto je nutné, aby policie postupovala v souladu s právními předpisy a s respektem k právům a svobodám jednotlivců.

Nově upravená právní úprava v oblasti domácího násilí vymezuje samostatnou hlavu, která stanovuje postupy, jakými policie musí postupovat při vykázání osob v situacích, kdy je zapotřebí chránit oběti domácího násilí a to přesně § 44 až § 47.³²

Policisté mohou provést vykázání osoby, která spáchala domácí násilí, kdykoliv se jedná o situaci, kdy je tato osoba násilná nebo hrozí násilím. To může zahrnovat fyzické napadení, verbální hrozby, psychické nebo sexuální násilí a další formy domácího násilí.

Pokud se policisté rozhodnou provést vykázání, bývá to většinou provedeno na místě přímo v domácnosti, kde došlo k násilí. Vykázání znamená okamžité odstranění osoby páčající násilí z místa činu a následné vydání příkazu, který zakazuje této osobě se v daném místě vyskytovat po určitou dobu. Tímto opatřením se zajišťuje bezpečnost a ochrana obětí násilí. Zároveň se brání dalšímu možnému násilnému chování ze strany pachatele.

Dle § 44 zákona o Policii České republiky *„Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby.*

Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení

³¹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

³² Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

o vykázaní a kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námítky, které policista uvede v potvrzení o vykázaní. Policista námítky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázaní. Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázaní podat příslušnému krajskému ředitelství námítky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázaní a je považována za dodrženu, jsou-li námítky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázaní.

Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázaní nebyly splněny, vykázaní ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.³³

Zákon o policii ukládá určité povinnosti vykázaným osobám, aby se zajistil účel jejich vykázaní. Pokud tyto povinnosti nejsou dodržovány, mohou být vymezeny sankce včetně trestněprávní odpovědnosti. Vykázané osoby by mohly být trestně stíhány podle § 337 zákona č. 40/2009 Sb.³⁴

Tabulka 1 - Práva a povinnosti vykázané osoby

Povinnosti vykázané osoby	Práva vykázané osoby
Opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní	Vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti
Zdržet se vstupu do prostoru vymezeného v potvrzení o vykázaní	Vzít si věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty
Zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou	Ověřovat provedení vykázaní zejména na národním tísňovém čísle 158
Vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.	Vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie

Zdroj: vlastní zpracování dle § 45 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

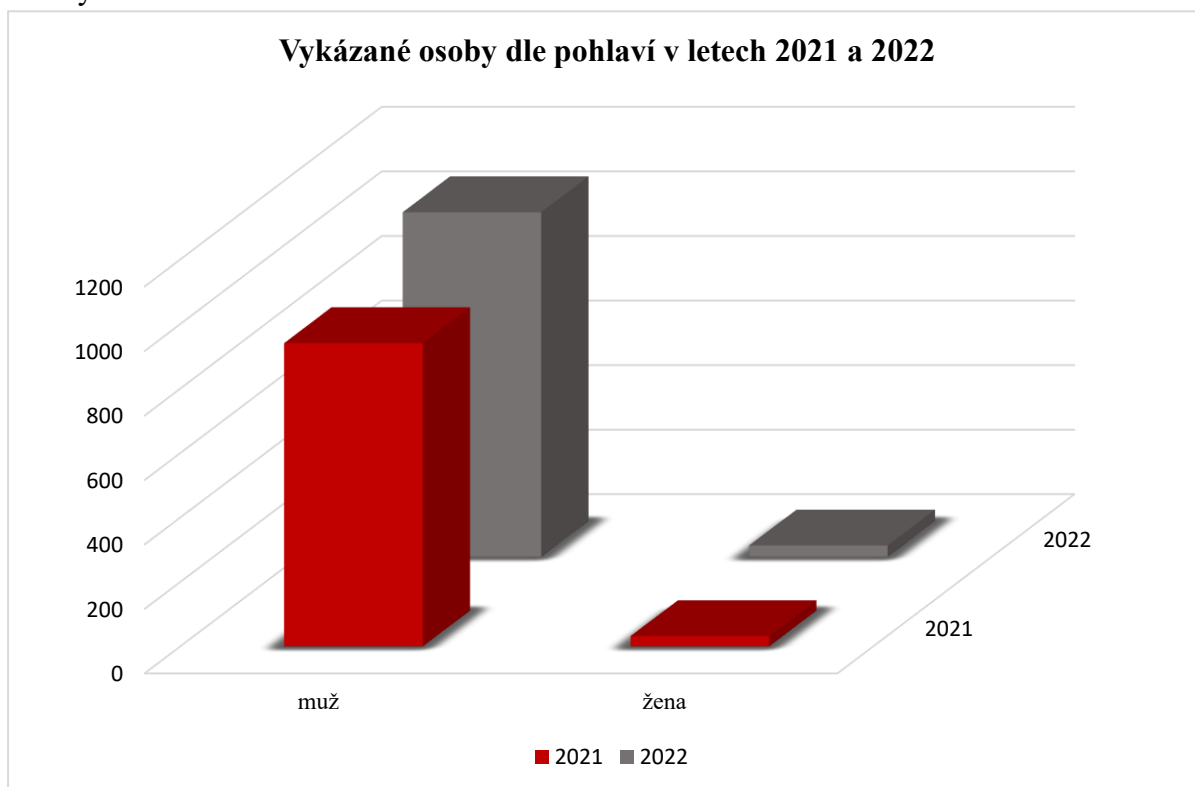
³³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

³⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sběrka zákonů České republiky. 2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Policista má povinnost chránit občany a zajistit veřejnou bezpečnost. Pokud policista zjistí, že je někdo ohrožen nebo v nebezpečí, měl by okamžitě jednat. Kromě toho by měl také poučit ohroženou osobu o možnostech ochrany a způsobech.

Dle § 46 zákona o Policii České republiky policista poučí ohroženou osobu o „možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření, možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí, o následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázání přihlíží.“³⁵

Policie ČR nezaznamenává samostatně statistiku trestných činů, které se týkají domácího násilí, jako samostatné kategorie. Přesto existují údaje, které má k dispozici Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR. V rámci statistických údajů jsou ve statistikách zahrnuty případy, ve kterých bylo identifikováno domácí násilí, jak v rámci přestupků, tak trestných činů.

Graf 2 - Vykázané osoby dle pohlaví v letech 2021 a 2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Policie ČR

³⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sbírnka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Graf 2 zobrazuje počet osob vykázaných dle pohlaví ve dvou letech, konkrétně v letech 2021 a 2022. Na svislé ose jsou vykresleny hodnoty počtu osob a na vodorovné ose jsou zobrazena pohlaví – muži a ženy. Z grafu je patrné, že v obou letech je počet vykázaných mužů výrazně vyšší než počet žen.

Pro rok 2021 je použita červená barva, kterou jsou označeny sloupce reprezentující počet vykázaných osob. V tomto roce bylo vykázáno 941 mužů a pouze 32 žen.

Pro rok 2022 je použita šedá barva a opět jsou zobrazeny sloupce pro počet vykázaných osob. Z grafu lze vidět, že v tomto roce narostl počet vykázaných mužů na 1068, což je nárůst o 101 osob oproti roku 2021. U žen bylo vykázáno o tři osoby více, tedy celkově 34 osob.

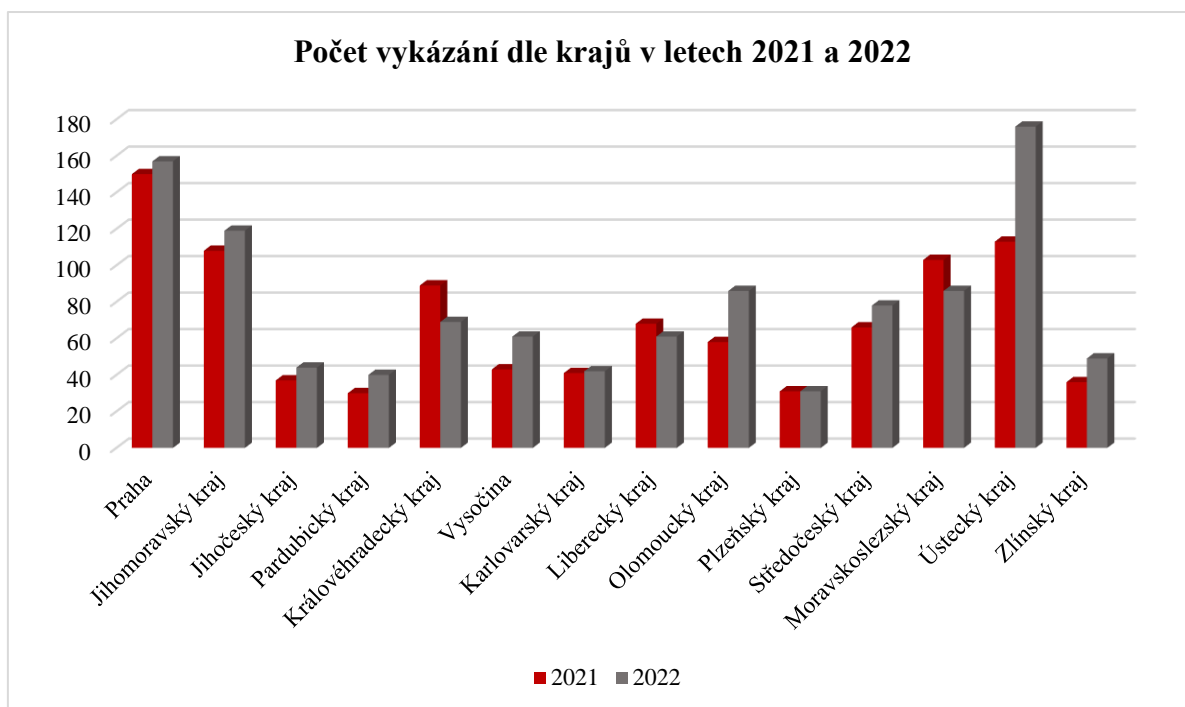
Celkově tedy můžeme říci, že mezi lety 2021 a 2022 došlo k nárůstu počtu vykázaných osob o 130. Z tohoto nárůstu tvoří větší část muži, kteří představují většinu vykázaných osob v obou letech.

Tabulka 2 - Počet vykázání dle krajů v letech 2021 a 2022

Kraj	2021	2022
Praha	150	157
Jihomoravský kraj	108	119
Jihočeský kraj	37	44
Pardubický kraj	30	40
Královéhradecký kraj	89	69
Vysočina	43	61
Karlovarský kraj	41	42
Liberecký kraj	68	61
Olomoucký kraj	58	86
Plzeňský kraj	31	31
Středočeský kraj	66	78
Moravskoslezský kraj	103	86
Ústecký kraj	113	176
Zlínský kraj	36	49

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Policie ČR

Tabulka ukazuje počet osob vykázaných v jednotlivých krajích v České republice v letech 2021 a 2022. Každý řádek tabulky odpovídá jednomu kraji, a každý sloupec odpovídá jednomu roku. Na základě tabulky můžeme vidět, že v roce 2022 došlo k nárůstu počtu vykázaných osob ve většině krajů oproti roku 2021. Zajímavý je také výrazný nárůst vykázaných osob v Ústeckém kraji, kde došlo ke zvýšení počtu vykázaných osob na 176, což představuje nárůst o 63 osob oproti roku 2021, tedy o 56 %.

Graf 3 - Počet vykázaní dle krajů v letech 2021 a 2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Policie ČR

V grafu (Graf 3) je zobrazen počet vykázaní v jednotlivých krajích za roky 2021 a 2022. Sloupcový graf má na horizontální ose uvedeny názvy krajů a na vertikální ose počet vykázaní. Červeně zvýrazněné sloupce představují hodnoty za rok 2021, zatímco šedé sloupce představují hodnoty za rok 2022. Plzeňský kraj zůstal stejný, takže jeho sloupce jsou stejně vysoké v obou letech. Ústecký kraj zaznamenal velký nárůst, což je znázorněno značným nárůstem výšky sloupce mezi lety 2021 a 2022. Karlovarský kraj zaznamenal pouze mírný nárůst o jedno vykázaní, což je vidět na grafu jako malá změna výšky sloupce. Celkově lze na základě grafu vyvodit, že v roce 2022 došlo ke zvýšení počtu vykázaní v Ústeckém kraji, zatímco v Plzeňském kraji nedošlo k žádné změně.

Celkově i díky zmíněným grafům (Graf 2 a Graf 3) lze tvrdit, že vykázaní je důležitý a účinný ochranný prostředek pro oběti domácího násilí, který může zabránit dalšímu násilí. Dává čas oběti, aby se rozhodla o dalších krocích a získala potřebnou podporu.

2.2.3 Intervenční centra

Intervenční centrum je zařízení, které poskytuje krizovou intervenci pro oběti domácího násilí a trestných činů. Dle § 60a zákona č. 108/2006 Sb. „*intervenční centrum nabízí pomoc do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykazání ze společného obydlí.*“³⁶

Tato zařízení jsou obvykle provozována vládními nebo nevládními organizacemi. Nabízejí různé služby, včetně právní pomoci, psychologické podpory, zdravotní péče a dalších. Strílková s Fryštákem uvádí „*intervenční centrum je informováno o vykazání, stejně tak orgán sociálně-právní ochrany dítěte, žije-li v daném prostředí nezletilá osoba a ohrožená osoba je povinně informována o možnosti podat návrh na předběžné opatření civilnímu soudu.*“³⁷

Tabulka 3 - Seznam intervenčních center v Česku

Intervenční centrum	Adresa
IC Brno	Sýpka 25, 613 00 Brno – Černá Pole
IC Liberec	Tanvaldská 269, 463 11 Liberec 30
IC České Budějovice	Kanovnická 404/18, 370 01 České Budějovice
IC MMSK I.- Ostrava	28. října 124, 702 00 Ostrava
IC Hradec Králové	Kotěrova 847, 500 03 Hradec Králové
IC Jihlava	Pod Příkopem 4, 586 01 Jihlava
IC Olomouc	Na Vozovce 26, 779 00 Olomouc
IC Pardubice	Erno Košťála 980, 530 12 Pardubice
IC Plzeň	Cukrovarská 16, 326 00 Plzeň
IC Praha	Chelčického 39, 130 00 Praha 3
IC Kladno	Jana Palacha 1643, 272 01 Kladno
IC Sokolov	J.K. Tyla 461, 356 01 Sokolov
IC Ústí nad Labem	K Chatám 22, 403 40 Ústí nad Labem – Skorotice
IC Zlín	U Náhonu 5208, 760 01 Zlín

Zdroj: Vlastní zpracování dle adres dostupných na internetu

2.3 Soudní řízení a jeho role v ochraně obětí

Soudy jsou nezbytnou součástí zajištění spravedlnosti v České republice. Článek 81 Ústavy ČR uvádí „*soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy.*“

Dle § 8 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů hierarchie soudů v ČR zahrnuje Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní soudy, krajské

³⁶ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: Sbirka zákonů České republiky. Částka 37, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

³⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: Sbirka zákonů České republiky. 16. prosince 1992

soudy a okresní soudy. Soudy mají za úkol zajistit spravedlivý proces a ochranu práv a zájmů občanů.³⁸

V případě trestného činu soudní řízení obvykle zahrnuje soudní přelíčení, shromažďování důkazů a rozhodnutí o vině a trestu. Soudy rovněž řeší případy domácího násilí, které patří mezi nejzávažnější formy trestného jednání.

Jednání, které je považováno za přestupek, je řešeno podle speciálního právního předpisu, konkrétně zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. Přestupky jsou obvykle méně závažné než trestné činy. Mohou být řešeny mimosoudní cestou nebo při soudním jednání bez soudního přelíčení.³⁹

Soudy mají také za úkol chránit práva a zájmy obětí trestných činů nebo přestupků a zajistit, aby byla naplněna spravedlnost. To znamená, že soudy hrají důležitou roli při ochraně obětí domácího násilí a řeší tyto případy s velkou péčí a pozorností.

³⁸ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 4, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

³⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

3 PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ A ROLE SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ

Přestupkové řízení v oblasti domácího násilí je klíčové pro ochranu obětí včetně prevence opakování násilí. Správní orgány mají zodpovědnost zajistit řádné projednání každého přestupku v oblasti domácího násilí, a poskytnout obětem přístup ke spravedlnosti. V této kapitole se budu podrobněji věnovat tomu, jak přestupkové řízení v této oblasti funguje.

3.1 Vymezení základních pojmů

Vymezení základních pojmů je důležité, pro přesný výklad zákona, a přiměřený postih pachatele. V této části volně přejdeme na vysvětlení důležitých pojmů, a jejich významu v rámci přestupkového řízení.

3.1.1 Přestupek

Přestupek je termín používaný v právu pro označení menšího deliktu, který není tak závažný jako trestný čin. Obvykle jsou přestupky řešeny správním řízením a jsou trestány pokutami, nebo jinými sankcemi, ale vězení obvykle není součástí trestu za přestupek.

Vymezení přestupku je obsaženo v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Konkrétně se jedná o § 5, kde stojí následující: *„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“*⁴⁰

Při stanovení odpovědnosti za přestupek je třeba vycházet ze základních prvků, které tvoří předmět a podstatu. Dle Černého a kolektivu jde o tyto základní znaky v obecné formě, což je protiprávní jednání uvedené v přestupkovém zákoně nebo v jiném zákoně, se kterým zákon spojuje hrozbu určitou sankcí a které přísluší projednat správnímu orgánu. Další je zaviněné protiprávní jednání i z nedbalosti, pokud zákon výslovně nestanoví úmyslné zavinění.⁴¹

V rámci přestupkového zákona č. 250/2016 Sb., se vyskytují přestupky, které jsou spáchány úmyslně, a také přestupky, které jsou spáchány z nedbalosti. Pokud jde o úmyslné spáchání vycházíme z § 15 odst. 2 písm. a) a b) *„věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší*

⁴⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁴¹ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů. 12. vyd. podle platného stavu k 1.9.2011. Praha: Linde, 2011. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-859-8.

nebo neohrozí, nebo věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byl srozuměn.“⁴²

Druhou variantou je spáchání z nedbalosti, kde je právní úprava zakotvena v § 15 odst. 3 písm. a) a b) „*věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí, nebo nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*“⁴³

Každý přestupek se vyznačuje specifickými znaky. Patří mezi ně dle Sládečka naplnění skutkové podstaty přestupku, která představuje souhrn typových znaků jako je objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka.⁴⁴

3.1.2 Trestný čin

Dalším pojmem je trestný čin, který je upraven v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Jde o § 13 odst. 1 „*trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“⁴⁵

Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny. Musí být společensky škodlivé, což znamená, že způsobují škodu nebo ohrožují zájmy společnosti jako celku. Zároveň by však neměly být adekvátně řešitelné pomocí jiného právního předpisu. Tato zásada se nazývá ultima ratio a znamená, že trestní právo by se mělo používat pouze jako poslední možnost, když jiné právní nástroje nejsou účinné. Toto tvrzení o trestním právu vychází z rozhodnutí Ústavního soudu zn. I. ÚS 4/04, kde soud uvádí následující: „*v zásadě však nemůže sloužit jako prostředek nahrazující ochranu práv a právních zájmů jednotlivce v oblasti soukromoprávních vztahů, kde závisí především na individuální aktivitě jednotlivce, aby střežil svá práva, jimž má soudní moc poskytovat ochranu. Je však nepřijatelné, aby tuto ochranu aktivně přebíraly orgány činné v trestním řízení, jejichž úkolem je ochrana převážně celospolečenských hodnot, nikoliv přímo konkrétních subjektivních práv jednotlivce, jež svou povahou spočívají v soukromoprávní sféře.*“⁴⁶

⁴² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁴³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁴⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.

⁴⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁴⁶ Ústavní soud. I. ÚS 4/04. Plné znění rozhodnutí. Dostupné také z: <http://nalus.usoud.cz>

Tato bakalářská práce se v zásadě nezabývá trestnými činy, ale přestupky. Je ale zavádějící uvést rozdíl mezi přestupkem a trestným činem v oblasti domácího násilí. Jeden z rozdílů spočívá v postupu a průběhu řízení. Při podezření na přestupek se obvykle provádí správní řízení a pachatel je sankcionován pokutou nebo jiným menším trestem. Pokud jde o trestný čin, je obvykle zahájeno trestní řízení, které může vést k nápravě a spravedlivému potrestání pachatele v souladu se zákonem. Dalším rozdílem může být forma provedení protiprávní činnosti. Přestupkem se může stát např. hrubá urážka nebo výtržnictví apod., ale trestný čin bývá zpravidla závažnější, tj. např. tělesné ublížení, sexuální násilí nebo dokonce vražda.

3.1.3 Správní orgán

Dříve se pojem vyskytoval v literatuře s právní tematikou jen zřídka. Výklad byl chápán dvojím způsobem. V prvním případě byl správní orgán spojován s orgánem státní správy, tj. správní úřad. Ve druhém případě byl přirovnáván k orgánu veřejné správy.⁴⁷

Ke zvýšení povědomí o pojmu jako je správní orgán došlo přijetím zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, který jej vymezuje následovně dle § 4 odst. 1 písm. a) „*orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, jakož i fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.*“⁴⁸

Dále je upraven v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád v § 1 odst. 1, a to následovně „*orgány moci výkonné, orgány územních samosprávných celků, jiné orgány, právnické osoby a fyzické osoby (pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy).*“⁴⁹

Své zakotvení najde i v zákoně č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, kde je v § 244 odst. 1 uvedeno: „*orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, orgán zájmové nebo profesní samosprávy, popřípadě smírčí orgán zřízený podle zvláštního předpisu.*“⁵⁰

Z výše uvedeného je patrné, že na první pohled identické právní ukotvení má přesto určité odlišnosti. Soudní řád a správní řád používají podobné definice, ale SŘ je o něco širší, protože zahrnuje právnické a fyzické osoby, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Občanský soudní řád používá širší definici, která zahrnuje orgány zájmové nebo profesní

⁴⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.

⁴⁸ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 61, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁴⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 174, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁵⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 56

samosprávy a smírčí orgány zřízené podle zvláštního předpisu, avšak tyto orgány nejsou v definici správního orgánu v ostatních zákonech zahrnuty. Celkově lze tedy říci, že definice správního orgánu se může v různých právních úpravách mírně lišit, ale vždy jde o orgán státní správy, nebo jinou entitu pověřenou rozhodováním a výkonem správních činností.

3.2 Správní řízení v přestupkových věcech

Správní řízení v přestupkových věcech je proces, který zahajuje orgán veřejné moci v souvislosti s podezřením na spáchání přestupku. Přestupky jsou menší porušení zákona, která nejsou trestnými činy, což odpovídá výše uvedené kapitole. Mohou mít ale určité důsledky, např. v podobě finanční sankce. Toto řízení je důležitou součástí správního práva.⁵¹

Podíváme se na tuto problematiku z hlediska *věcné, místní a funkční příslušnosti*. Věcná příslušnost v přestupkových věcech je určena podle toho, jaký druh přestupku byl spáchán. Příslušnost určuje, který orgán veřejné moci je oprávněn rozhodnout o daném přestupku. Věcnou příslušnost určuje zákon o přestupcích č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich včetně dalších speciálních právních předpisů. Místní příslušnost v přestupkových věcech je určena místem spáchání přestupku. To znamená, že příslušným orgánem je obecní úřad, na jehož území došlo k porušení přestupkového práva.

Pokud se přestupek stal na území více obcí, příslušným orgánem je ten, na jehož území došlo k hlavní části skutku. Funkční příslušnost v přestupkových věcech se řídí především výše zmíněným zákonem o přestupcích a obecně závaznými vyhláškami obcí s rozšířenou působností. V zásadě je určena podle toho, jaký orgán veřejné moci je v dané věci příslušný k rozhodování.⁵²

3.2.1 Zahájení řízení

Zahájení přestupkového řízení je proces, který zahajuje správní orgán z úřední povinnosti tzv. *ex offo*. Může také dojít k druhé variantě, a tou je souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku. Zahájení řízení je upraveno v zákoně č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, to je pro nás už známý zákon, úpravu najdeme v § 78 a § 79.⁵³

⁵¹ HENDRYCH, D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 8., rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 343. ISBN 978-80-7179-254-3.

⁵² SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.

⁵³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírká zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Správní orgán může zahájit řízení o každém přestupku, který zjistí, a to buď doručením písemného oznámení podezřelému z přestupku, ústním vyhlášením takového oznámení nebo doručením společného oznámení všem podezřelým. Oznámení o zahájení řízení musí obsahovat popis skutku a jeho předběžnou právní kvalifikaci. Pokud v průběhu řízení správní orgán zjistí další přestupek, musí také zahájit řízení a postupovat stejně jako v prvním případě. Pokud se změni právní kvalifikace skutku, musí o tom správní orgán informovat podezřelého.⁵⁴

Podle zákona lze zahájit a pokračovat v řízení o přestupku, kterým byla postížena osoba, pouze s jejím souhlasem. Pokud je více postižených, postačí souhlas jednoho z nich. Správní orgán musí osobu přímo postiženou přestupkem poučit o tomto právu a stanovit jí lhůtu k podání souhlasu, která nesmí být kratší než 30 dnů. Osoba, která byla postížena přestupkem, má právo kdykoliv svůj souhlas s řízením vzít zpět. Avšak pokud uplynula lhůta stanovená správním orgánem pro podání souhlasu nebo pokud už souhlas byl vzat zpět, osoba nemůže souhlas udělit. Pokud byl přestupek spáchán vůči osobě mladší 18 let nebo byl důvodem pro vykázání ze společného obydlí, není třeba souhlasu osoby postižené a správní orgán může řízení zahájit nebo pokračovat i bez jejího souhlasu.⁵⁵

Ustanovení zákona týkající se souhlasu postižené osoby s řízením o přestupku má významné souvislosti s domácím násilím. Pokud byl přestupek spáchán vůči osobě, která je obětí domácího násilí, a ta není schopna udělit souhlas s řízením, správní orgán může stále zahájit a pokračovat v řízení. To umožňuje ochranu obětí domácího násilí, které se mohou bát udělit souhlas kvůli nátlaku od pachatele.

Správní orgán může v takových případech podniknout opatření k ochraně oběti, jako je například vydání ochranného příkazu, který zakazuje pachateli kontaktovat oběť nebo vstupovat do určených prostor. To již bylo vysvětleno v minulých kapitolách, v návaznosti na ně se jedná o zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR konkrétně § 44. Tento paragraf stanoví, že pokud je důvodné podezření, že se násilí opakuje nebo hrozí, a pokud je to nezbytné pro ochranu života, zdraví nebo osobní svobody osoby, kterou násilí postihlo, může policista pachatele vykázat ze společného obydlí na dobu nezbytně nutnou k zajištění ochrany.⁵⁶

⁵⁴ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů. 12. vyd. podle platného stavu k 1.9.2011. Praha: Linde, 2011. Praktická právnícká příručka. ISBN 978-80-7201-859-8.

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů. 12. vyd. podle platného stavu k 1.9.2011. Praha: Linde, 2011. Praktická právnícká příručka. ISBN 978-80-7201-859-8.

3.2.2 Účastníci řízení

Vymezení účastníků řízení je složitý proces, který zahrnuje rozhodování o právech, povinnostech a zájmech více subjektů. Je důležité stanovit, kdo má být oprávněn se podílet na rozhodování.⁵⁷

V rámci Správního řádu upravuje účastníky správního řízení § 27 a § 28. Účastníky jsou osoby dotčené rozhodnutím správního orgánu, včetně žadatele a dalších osob, na které se rozhodnutí vztahuje pro společenství práv a povinností s žadatelem. Pokud jsou jiné osoby přímo dotčeny rozhodnutím ve svých právech nebo povinnostech, jsou také účastníky. Zvláštní zákony mohou stanovit další účastníky. Pokud se osoba v pochybnostech považuje za účastníka, správní orgán vydá usnesení o její účasti v řízení a ostatní účastníci jsou informováni. Pokud byla osoba vyloučena jako účastník usnesením, ale její odvolání bylo úspěšné, může být oprávněna k tomu, aby provedla úkon, který již zmeškala jako účastník. Toto právo má do 15 dnů od oznámení rozhodnutí o odvolání.⁵⁸

V přestupkovém řízení je účastníkem tři druhy osob, jak stanoví § 68 zákona o přestupcích. První skupinu tvoří osoby obviněné z přestupku nebo trestného činu. Druhou skupinou jsou osoby poškozené v souvislosti s nárokem na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. Třetí skupina obsahuje osoby, které jsou vlastníky věci, která byla zabavena nebo jsou dotčeny zabráním věci nebo náhradní hodnoty.⁵⁹

V případě řízení týkajícího se domácího násilí platí, že účastníky řízení jsou osoby, které se staly obětí násilí a osoba, proti které je násilí spácháno. Účastníky mohou být také svědci a další osoby zapojené do situace.

3.2.3 Průběh přestupkového řízení

V České republice se přestupkové řízení v rámci domácího násilí řídí obecně platnými přestupkovými a správními předpisy. Přestupkové řízení probíhá podle zákona č. 250/2016 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“).⁶⁰

⁵⁷ HENDRYCH, D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 8., rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 437. ISBN 978-80-7179-254-3.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 174, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁵⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Postup řízení začíná tím, že orgán činný v přestupkovém řízení obdrží oznámení o spáchání přestupku. Toto oznámení může být podáno kýmkoliv, kdo se domnívá, že se nějaký přestupek stal. Pokud je oznámení v dostatečné míře doloženo, může správní orgán zahájit ústní jednání dle § 80.⁶¹

V ústním jednání má orgán činný v přestupkovém řízení povinnost vyslechnout účastníky a ztotožnit se s důkazy, které předloží. Pokud se účastníci s výrokem orgánu činného v přestupkovém řízení neztotožní, mohou být vyslechnuti svědci nebo kvalifikovaní experti v rámci problematiky řízení. Po skončení ústního řízení rozhodne orgán o tom, zda se přestupek stal, a jaký trest viníkovi uloží.

Pokud je výrokem orgánu v řízení uložen pokuta, má účastník řízení povinnost ji zaplatit. Pokud pokutu nezaplatí, může být exekucním orgánem vymáhána.

3.3 Přestupky související s domácím násilím

V této části se budeme zabývat konkrétními přestupky spojenými s domácím násilím, které jsou uvedeny v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a to v oddílu § 7 nazvaném "Přestupky proti občanskému soužití". Je třeba mít na paměti, že ne všechny přestupky spojené s domácím násilím jsou zahrnuty v tomto zákoně, a že vždy záleží na konkrétních okolnostech daného případu.⁶²

§ 7 odst. 1 písm. a) „Přestupek nactiutrhání“

Dle § 7 odst. 1 písm. a) „jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí.“⁶³

Přestupek ublížení na cti je velmi častým deliktem, který může být řešen pouze na návrh postižené osoby. Pokud dojde k zahájení řízení, správní orgán se snaží obviněného a navrhovatele smířit. Pokud se dohodnou, řízení bývá zastaveno. U hrubých urážek záleží na konkrétních okolnostech, ačkoliv katalog těchto urážek je poměrně široký, zahrnující například slova jako "parchant", "coura" nebo "lidská zrůda".⁶⁴

⁶¹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶² Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: Sbíрка zákonů České republiky.

Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶³ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: Sbíрка zákonů České republiky.

Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶⁴ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 137. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-096-0

Hrubá urážka může být přestupkem v rámci domácího násilí, protože může být použita k získání moci nebo kontroly nad obětí. Pachatel domácího násilí může použít hrubou urážku k degradaci, ponížení a znehodnocení oběti.

§ 7 odst. 1 písm. b) „Přestupek ublížení na zdraví“

Dle § 7 odst. 1 písm. b) „*jinému ublíží na zdraví.*“⁶⁵

Při rozhodování, zda se jedná o přestupek nebo trestný čin, může být užitečné zvážit povahu a vážnost způsobeného zranění. Pokud pachatel způsobí poškozenému těžkou újmu na zdraví, jako je zmrzačení, ochromení, poškození orgánu apod., je to považováno za trestný čin. Pokud jsou zranění lehčí a krátkodobé, například rány, které si vyžadají lékařskou péči, pak jde o přestupek. Pokud nedojde k žádnému zranění, které by si vyžádalo lékařskou péči, pak se jedná o přestupek proti občanskému soužití, například hrubé chování. Tento přestupek může být spáchán z nedbalosti nebo úmyslně a může ho spáchat i nepodnikající fyzická osoba.⁶⁶

Při domácím násilí může dojít k opakovaným útokům, a to i když jsou zranění pouze lehká. Takové jednání může být kvalifikováno jako opakovaný přestupek, který může mít vážné důsledky pro poškozenou osobu i pachatele.

§ 7 odst. 1 písm. c) bod 1. „Přestupek výhrůžky“

Dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 1. „*jinému vyhrožuje újmou na zdraví.*“⁶⁷

V obecném smyslu znamená vyhrožování situaci, kdy pachatel vysloví hrozbu, která vyvolá u adresáta obavu z jejího plnění. Vyjádření této hrozby však nemusí být nutně verbální, neboť vyhrožování může být také naznačeno skrze konkrétní gesta nebo posuny, kterými pachatel dává jasně najevo, že se poškozená osoba má obávat. Slovo "obava" zde označuje tísnivý pocit z reálného nebezpečí, které může ohrozit zdraví poškozeného jedince.

Pokud by existovala důvodná obava o život, například v případě, že by pachatel hrozil usmrcením s použitím zbraně, potom by to naznačovalo, že jde o trestný čin nebezpečného vyhrožování, nikoli o přestupek.⁶⁸

⁶⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: Sbíрка zákonů České republiky.

Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶⁶ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 147. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-096-0

⁶⁷ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁶⁸ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 150. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-096-0

Domácí násilí může zahrnovat opakované vyhrožování, včetně vyhrožování smrtí, fyzickým násilím a sexuálním násilím, jak bylo popsáno v úvodní kapitole této BP. Tyto výhrůžky mohou být provázeny gesty a konkrétními akcemi, které mají za cíl způsobit oběti strach a podříditi ji se svévoli násilníka.

§ 7 odst. 1 písm. c) bod 4. „, Přestupek hrubého násilí“

Dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 1 „*se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.*“⁶⁹

Zákonodárce při definování hrubých jednání nezahrnul všechna možná násilná jednání, takže zavedl tzv. zbytkové ustanovení, které zahrnuje všechny ostatní hrubé činy. Mezi ně mohou patřit i menší útoky jako strkanice, použití pepřového spreje, házení vajec nebo jiných předmětů. Hrubým jednáním může být jakékoli neslušné jednání, ale ne tak hrubé, aby se jednalo o trestný čin.⁷⁰

Pokud se v oblasti domácího násilí jedná o partnera, který násilím nezpůsobuje těžká zranění, ale opakovaně svému partnerovi škodí třeba fyzickým i psychickým týráním, takové jednání může být zařazeno právě pod tato zbytková ustanovení.

3.4 Odpovědnost za přestupky

Přestupkový zákon je hlavním zdrojem přestupkového práva, který stanovuje sankce, jež mohou být uvaleny na pachatele. Tyto sankce zahrnují napomenutí, pokutu, zákaz činnosti a propadnutí věci. Kromě sankcí jsou k dosažení cíle přestupkového zákona používána ochranná opatření, což jsou opatření státního donucení, která mohou způsobit škodu osobám, jimž jsou ukládána, ale zároveň chrání zájmy společnosti. Tato opatření mohou být použita i v případech domácího násilí.

Přestupkový zákon nerozlišuje mezi hlavními a vedlejšími sankcemi a při rozhodování o sankci v konkrétním případě se správní orgán řídí rámci stanoveným v obecné části přestupkového zákona. Pokud správní orgán usoudí, že stačí pouhé projednání přestupku k nápravě pachatele, může od uložení sankce podle přestupkového zákona upustit. Souběh přestupků je důležitým pojmem v oblasti přestupkového práva. Tento pojem označuje situaci, kdy pachatel spáchá více než jeden přestupek a předtím, než se rozhodne o jakémkoliv z nich.

⁶⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁷⁰ STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 151. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-096-0

4 ANALÝZA PŘÍPADŮ

V této kapitole se zabývám analýzou konkrétních případů domácího násilí z advokátní praxe, které byly poskytnuty iniciativou Bez trestu. Tato iniciativa je tvořena skvělým týmem specialistů, kteří chtějí vytvořit veřejně přístupnou databázi rozsudků s tímto problémem. Cílem této iniciativy je umožnit veřejnosti i odborníkům přístup k informacím o tom, jak jsou u nás trestány činy související se sexualizovaným a domácím násilím.

Je třeba poznamenat, že v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů jsou všechny poskytnuté rozsudky anonymizovány, a bude uváděna pouze spisová značka, aby byla zachována ochrana osobních údajů a soukromí všech zúčastněných osob. Vzhledem k citlivosti případů je také velmi důležité respektovat ohled na oběti a chránit jejich identitu. Proto budou při analýze případů dodržována všechna opatření k minimalizaci rizika jakékoliv újmy pro oběti a další osoby, které souvisí s těmito případy.

4.1 Využitá metodika zkoumání

4.1.1 Kvalitativní analýza

Kvalitativní studie se zaměřují na hloubkové porozumění konkrétnímu jevu a jsou užitečné při formulování detailních popisů a interpretací. Tyto metody mají v sociálních vědách dlouhou historii a jsou často používány pro výzkum fenoménů, které jsou obtížné změřit pomocí kvantitativních metod.⁷¹

Z hlediska zkoumání problematiky rozsudků v rámci domácího násilí se domnívám, že je kvalitativní analýza velmi užitečná z několika důvodů. Prvním důvodem je hloubkové porozumění situacím, které vedly k domácímu násilí, a způsobu, jakým byl případ projednáván. Toto porozumění může vést ke zlepšení opatření v rámci prevence a lépe informovat odborníky i veřejnost o tom, jakým způsobem jsou případy domácího násilí řešeny.

Dalším důvodem, proč je kvalitativní analýza vhodná pro zkoumání rozsudků domácího násilí, je flexibilita. Kvalitativní metody jsou velmi flexibilní a mohou se přizpůsobit různým situacím a potřebám výzkumu. V oblasti domácího násilí se případy liší v mnoha ohledech, jako je pohlaví oběti, vztah mezi obětí a pachatelem, různé postoje správních orgánů a další faktory. Kvalitativní analýza umožňuje zkoumat tyto rozdíly a porozumět tomu, zda jsou

⁷¹ Knechtová, Pokorná, Pešáková, Dolanová. Kvalitativní výzkum. In: muni.cz [online]. c2023 muni.cz [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/lf/js19/metodika_zp/web/pages/06-kvalitativni.html

správní orgány schopné poskytnout adekvátní ochranu pro oběti. Pro lepší orientaci v problematice jsem si stanovila 5 kritérií, které budu zkoumat. Analýza případu bude obsahovat následující:

Tabulka 4 - Stanovená kritéria hodnocení

1. Charakteristiku případu	Zahrnuje informace o pachatelích a obětech, jejich vztahu, typu domácího násilí a další relevantní informace.
2. Popis průběhu řízení	Zahrnuje informace o tom, jak byl případ projednáván, kdo se účastnil procesu, a jaký byl výsledek řízení.
3. Způsob řešení	Zahrnuje, jak byl případ řešen, a jaké byly využity vhodné zákonné předpisy
4. Důvody pro rozhodnutí	Zahrnuje, proč byl pachatel buď odsouzen nebo zproštěn obvinění.
5. Hodnocení případu, doporučení	Vyhodnocení celkového přínosu zkoumání případu pro společnost a zvážení, zda by mohlo dojít k vylepšení ochrany obětí domácího násilí v budoucnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování dle výzkumné metodiky MUNI

4.2 Případ první – příslušník policie tyranem ⁷²

4.2.1 Charakteristika případu

Účastníkem tohoto případu je obžalovaný muž, povoláním policista, rozvedený, 16 let v manželství, vysokoškolsky vzdělaná osoba. V rámci svého povolání musel absolvovat psychotesty. Poškozenou je advokátka, také vysokoškolsky vzdělaná, propuštěná z práce z důvodu snižování kapacit. Seznámili se v březnu 2013 a začali spolu žít v bytě, který se nacházel v Praze.

Seznámení

Tento odstavec popisuje první fázi vztahu mezi obžalovaným (pachatel) a poškozenou, kdy se seznámili na internetové seznamce Badoo, a začali spolu komunikovat. Je patrné, že poškozená (oběť) nemohla v této fázi nic tušit. Postupně se začali vídat a chodit na rande. Po nějaké době poškozená oznámila obžalovanému, že je těhotná, i když to neplánovali, a navrhla mu, aby se přestěhoval k ní. Obžalovaný nakonec souhlasil a přestěhoval se do bytu poškozené. Také se setkal s rodiči poškozené, ale její otec ho neměl rád.

⁷² Obvodní soud pro Prahu 9. 50 T 82/2020-1292.

První konflikty

Po narození dcery dne 2. 5. 2014 se mezi obžalovaným a poškozenou začaly objevovat první konflikty. Obžalovaný začal vyčítat poškozené maličkosti týkající se péče o dceru, jako například našel její vlas na přebalovacím pultu. Dále začal sledovat a kontrolovat poškozenou v rámci jejího denního režimu, zjišťoval, jak dlouho byla s dcerou venku na procházce, jak dlouho nakupovala, a jak pracuje (pozn. poškozená pracovala z domova). Obžalovaný začal poškozenou urážet a ponižovat slovními útoky, například že doma nic nedělá, že je tlustá, a že by s tím měla něco udělat, a že si o ni nikdo neopře ani kolo. Tyto verbální útoky byly čím dál tím drsnější a vulgárnější.

Eskalace násilí

Během několika let se frekvence fyzických útoků na poškozenou zvýšila. Obžalovaný ji opakovaně vyhrožoval a ona se ho bála. Nicméně od ledna 2015 do května 2017 užívala antidepressiva, která měla uklidňující vliv. Od podzimu 2016 začala pracovat a dceru dávala do školky. Obžalovaný začal sledovat, kdy z práce přijde. Obžalovaného stresovalo, že kvůli péči o dceru nemá čas na své koníčky, a začal ji urážet a ponižovat slovně, například ji nazýval kurvou, bordelářkou, zlatokopkou a alkoholičkou. V roce 2016 poškozenou obžalovaný profackoval v kuchyni. Její rodiče byli v té době v obývacím pokoji a slyšeli to. Následně poškozená vykázala obžalovaného z domu.

Vyostření konfliktů

K incidentu ze dne 12. 5. 2017 uvedla, že obžalovaný na ni začal křičet kvůli rozloženému žehlicímu prknu a nevytaženému prádlu z pračky. Když ho odmítla okamžitě uklidit, protože pracovala na počítači, obžalovaný do ní začal strkat, a nakonec ji fyzicky napadl. Poškozená se bála a chtěla odejít z bytu ven, ale obžalovaný jí v tom zabránil. Následně ji opakovaně udeřil pěstí do nosu, takže začala krváčet. Popadla dceru a utíkala do koupelny, kde se s ní zamkla. Poškozená poté zavolala na linku 112 a požádala o pomoc policii, jelikož měla strach, že obžalovaný má zbraň (služební).

Po ukončení vztahu s obžalovaným dne 14. 7. 2017 začal neustále kontaktovat poškozenou pomocí SMS a telefonátů, často i více než 20krát během hodiny, bez ohledu na čas. Pokud byla v práci, obžalovaný volal jejím kolegům, a dokonce se objevil i osobně. Kolegové poškozené v práci byli informováni o této osobní situaci.

Obžalovaný se nakonec dohodl s poškozenou, že od srpna 2017 budou s dcerou bydlet dále v bytě. V období od 2. 5. 2014 do 12. 2. 2019 měl obžalovaný dvě zbraně, jednu služební

a jednu soukromou. Soukromou zbraň obžalovaný ukládal do komory tak, aby na ni dcera nemohla dosáhnout, ale nebyla uzamčená v trezoru, zatímco služební zbraň byla vystavena na ostrůvku v kuchyni. V roce 2017 nevyhrožoval obžalovaný přímo zbraní, tvrdil, že nebyla nabitá, ale poškozená podvědomě měla ze zbraně strach. Obžalovaný ji vyhrožoval tím, že se sám zastřelí.

V březnu 2018 začala poškozená chodit se svým současným přítelem, což vyvolalo u obžalovaného reakce v podobě častého kontaktování poškozené a pronásledování v místě jejího zaměstnání. Obžalovaný dokonce poškozenou několikrát fyzicky napadl a výhrůžně se choval k novému partnerovi poškozené.

Zneužití pravomocí v rámci svého povolání

V rámci zneužití pravomocí je uvedeno, že obžalovaný jednal ve výkonu služby příslušníka Policie ČR a svou pozici zneužil ke způsobení újmy poškozené a posílení své vlastní dominance nad ní. V konkrétním případě se jednalo o to, že obžalovaný zneužil svých pravomocí k získání informací o poškozené a její rodině, které následně využil k vydírání a pronásledování poškozené.

Pachatel využil svého přístupu do informačních systémů Policie ČR, aby získal osobní údaje poškozené ženy, která měla dopravní nehodu na dálnici D1. Poté tyto informace zneužil a poslal jí e-mail, ve kterém tvrdil, že ví o pravdě této nehody. Poškozená chtěla nahlásit jeho chování na Generální inspekci bezpečnostních sborů. Tvrdil, ať to nedělá, že takový krok by mohl poškodit jejich dceru a sliboval, že se bude snažit být k poškozené milý.

4.2.2 Popis průběhu řízení

Oznámení orgánu – PČR (přestupek proti občanskému soužití)

V roce 2017 obžalovaný vytáhl zbraň, jak už bylo výše zmíněno, což vedlo k tomu, že poškozená přivolala policii a byla přesvědčená, že se jedná o služební zbraň. Policie zavolala záchranku, která ji i s její dcerou odvezla do nemocnice na Bulovce. Obžalovaný tvrdil, že byl napaden, ale to není pravda.

Policie tento případ řešila jako přestupek proti občanskému soužití. Obžalovaný se poté začal k poškozené chovat mile, a proto poškozená nedala souhlas s jeho trestním stíháním, aby neměl problémy v práci. Nicméně později došlo k dalšímu fyzickému napadení.

Policie mohla v případě přestupku proti občanskému soužití mohla obžalovanému uložit pokutu, upozornit ho na důsledky jeho jednání, a pokusit se urovnat spor mezi ním

a poškozenou. Pokud by se však jednalo o trestný čin, musela by podat návrh na zahájení trestního řízení a trestní stíhání by bylo vedeno nezávisle na poškozené.

Kvalifikace TČ

Policie shromáždila důkazy, které vedly k závěru, že byl spáchán trestný čin a podala trestní oznámení státnímu zástupci. Soudní proces trval několik let a během něj byly shromážděny další důkazy a posudky. Obviněný byl nakonec odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 let s podmíněným odkladem výkonu trestu na zkušební dobu 4 let. Obviněný se odvolal, ale Městský soud v Praze rozsudek potvrdil. Následně podal obviněný prostřednictvím své obhájkyne odvolání proti výroku o vině i trestu, argumentujíc nesprávným hodnocením důkazů soudem.

V konečném znění byl obviněný odsouzen k trestu 3 let podmíněně. Podmíněný trest znamená, že obviněný musí dodržovat určitá pravidla a podmínky, které mu byly stanoveny soudem. Pokud tyto podmínky poruší, může být trest změněn na nepodmíněný a obviněný by mohl skončit ve vězení. Pokud však obviněný podmínky dodrží a během zkušební doby se nedopustí dalšího trestného činu, nebude muset absolvovat výkon trestu vězení.

4.2.3 Způsob řešení

V tomto případě se zaměřím na způsob řešení ze strany správních orgánů, což je předmětné pro tuto bakalářskou práci. Nejprve se zaměříme na počínání policie dále zneužití pravomocí policisty, který je zúčastněnou osobou – obžalovaným. A v poslední řadě se podíváme na GIBS.

Policie ČR

Správní orgán tohoto charakteru má v rámci domácího násilí poměrně svázané ruce. Na zavolání poškozené z důvodu strachu, že má obžalovaný zbraň policie dorazila. Začala konflikt projednávat jako přestupek proti občanskému soužití.

Tento přestupek je upraven v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a to v oddílu § 7 nazvaném "Přestupky proti občanskému soužití."⁷³

V první řadě bylo provedeno úvodí šetření, při kterém se ověřily okolnosti, za kterých ke konfliktu došlo. Další fází bylo shromáždění všech potřebných informací a výsledků účastníků konfliktu. Obžalovaný se začal chovat mile k poškozené, a proto nedala souhlas se stíháním.

⁷³ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Myslím si, že policie v tomto případě jednala podle standardních postupů a udělala všechno, co bylo v jejích silách, aby pomohla oběti. Avšak, vzhledem k tomu, že oběť se nechala strhnout pachatelem, tak jí to může velmi komplikovat situaci.

Když oběť trpí dlouhodobým zneužíváním, může se jí stát, že si začne pachatele nějak idealizovat a přehlížet jeho zločinné chování. To může vést k potížím s tím, aby pachatele přiznala a hlásila jeho trestné činy. Oběť se také může domnívat, že situaci dokáže řešit sama, bez pomoci policie nebo jiných autorit.

Tato situace je pro policisty velmi obtížná, protože musí najít způsob, jak pomoci oběti, která odmítá spolupracovat. Je důležité, aby policie respektovala oběť a její rozhodnutí, ale zároveň jí ukázala, že je důležité hlásit trestné činy a bojovat proti nim.

Policisté by měli oběti poskytnout podporu a informace o tom, jak se mohou bránit a jaké jsou možnosti ochrany. Je důležité, aby oběť pochopila, že spolupráce s policií je nezbytná pro to, aby se přeštek mohl řešit a aby se oběti dostalo pomoci.

Zneužití pravomoci

Obviněný, který je současně považován za pachatele domácího násilí, jako úřední osoba v úmyslu způsobit poškozené újmu a získat neoprávněný prospěch, zneužil své pravomoci tím, že porušil zákony a získal přístup k počítačovému systému. Tímto činem spáchal přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a také přečin neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.⁷⁴

Využívání postavení úřední osoby k páchání zla je neslučitelné s principy spravedlnosti a rovnosti před zákonem. Tento druh chování je nejen neetický, ale dle mého názoru také zcela nepřijatelný. Chování pachatele narušuje důvěru ve spravedlnost a v právní řád jako celek.

Pozastavila jsem se nad tím, že osoby, které prošly testy psychické způsobilosti, se dopouštějí takového chování. Tyto testy by měly zajistit, aby byly do funkce v tomto případě policisty jmenovány osoby s vysokou úrovní morálních hodnot a spravedlnosti. Avšak, není možné zaručit, že každá osoba, která tuto funkci zastává, bude vždy jednat správně.

⁷⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sběrka zákonů České republiky.2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Tyto osoby mají zvláštní postavení v rámci společnosti, neboť mají pravomoc rozhodovat o osudu ostatních. Z toho důvodu by měly zvláště odpovědné za své činy a měly by být řízeny nejvyšší morálními a etickými standardy. Nemělo by docházet k prosazování sobeckých zájmů.

GIBS

GIBS, tedy Generální inspekce bezpečnostních sborů, je instituce zodpovědná za dohled nad činností policie a jiných bezpečnostních sborů v České republice. V případě domácího násilí a zneužití pravomocí úřední osoby policistou, je úkolem GIBS zajistit nezávislé a objektivní vyšetření, zjistit přesné okolnosti případu a zjistit, zda se jednalo o izolovaný případ nebo zda existují systémové problémy v rámci daného bezpečnostního sboru. Je důležité, aby bylo zajištěno spravedlivé řešení tohoto případu a aby byla obnovena důvěra ve veřejnou bezpečnost a spravedlnost. GIBS postupoval dle zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, kde vyžadoval mobilní telefony po poškozené a obviněném.⁷⁵

Obviněný policista GIBS vrátil zapůjčený mobilní telefon, který měl v užívání. Na telefonu byla nalezena rozsáhlá textová komunikace mezi poškozenou a obviněným, která se výrazně lišila od komunikace zachycené na mobilním telefonu poškozené. Komunikace na obviněném telefonu byla v období od listopadu 2017 do května 2019 a v mnoha případech potvrzuje autenticitu komunikace na mobilním telefonu poškozené. Nicméně na obviněném telefonu chybí některé důležité části komunikace přes platformu Viber, která byla zachycena na mobilním telefonu poškozené. Je zřejmé, že většina kontaktů směřovala jednostranně od obviněného k poškozené. Poškozená upozornila na neobvyklý kontakt s vyšetřovatelkou GIBS. K tomuto však nebyly přiloženy žádné důkazy.

4.2.4 Důvody pro rozhodnutí

Soud v tomto případě dospěl k závěru, že obžalovaný se dopustil extenzivního jednání vůči poškozené. Soud bral v potaz jak přímé, tak i nepřímé důkazy, včetně výpovědí svědků a zajištěné komunikace. Odvolací soud pak neshledal žádný nedostatek v právním ani logickém hodnocení soudem I. stupně. I když popis skutku může být rozsáhlý, soud I. stupně dospěl k závěru zcela evidentně.

Obžalovaný byl obviněn z týrání osoby žijící ve společném obydlí a hrozil mu nejpřísnější trest odnětí svobody v rozmezí 2 až 8 let. Soud však zohlednil skutečnost, že obžalovaný nejevil

⁷⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 66. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

tendenci opakovat své trestné jednání a že jeho bývalá manželka potvrdila, že k násilnému chování ze strany obžalovaného nedocházelo. Soud proto vyslovil podmíněný trest odnětí svobody s delší zkušební dobou, aby se minimalizovalo riziko dalšího trestného jednání. Odvolací soud potvrdil tuto rozhodnutí a označil jej za přiměřené, neboť se jednalo o nejméně invazivní trest, který byl ukládán u spodní hranice zákonné trestní sazby. V konečném důsledku byl obžalovaný odsouzen k 3 letům podmíněně.

4.2.5 Hodnocení případu a doporučení

V tomto případě, kdy pachatelem je policista, který se dopustil zneužití pravomocí, je nutné brát v potaz velmi důležité okolnosti. Je mi velmi příkré, že takto nízký trest jako 3 roky podmíněně, byl v tomto případě udělen. Domnívám se, že by bylo spravedlivější, aby byl trestní verdikt mnohem přísnější, neboť pachatel by měl být v tomto případě potrestán daleko tvrději, i díky tomu, že v rámci svého povolání využíval spojení – pomáhat a chránit.

Zároveň si uvědomuji, že v tomto případě nebyly zohledněny další důležité okolnosti. Poškozená s orgánem policie ČR zřejmě tolik nespolupracovala od samého začátku, co týrání začalo, což mohlo být důsledkem toho, že se bála. Domácí násilí jako takové je obrovský společenský problém, kterému je potřeba věnovat mnohem více pozornosti a jednat rychleji, aby se zabránilo dalším případům.

Za nadbytečný krok považuji řešení přestupku proti občanskému soužití. Myslím si, že by bylo mnohem efektivnější zaměřit se na preventivní opatření, jako jsou například edukační programy pro policisty nebo zlepšení podmínek pro oběti domácího násilí. Určitě ale chápu, že policisté jednali v rámci svých pravomocí, které jim zákon umožňuje, a že snažili řešit danou situaci v souladu s platnými předpisy.

Pokud bych měla navrhnout nějaké doporučení, jak by se situace mohla zlepšit, vidím to tak, že je nutné zvýšit povědomí o domácím násilí v celé společnosti. Je potřeba, aby byla společnost více otevřená a ochotná pomoci obětem, ale také aby byly k dispozici více zdrojů pro prevenci a řešení případů domácího násilí.

4.3 Případ druhý – *Domácí násilí se sexuální zneužitím a závažnými následky*⁷⁶

4.3.1 Charakteristika případu

Obžalovaný je muž, zřejmě středního věku, opakovaně nezaměstnaný. Jednou byl dokonce bez práce 3 roky v kuse. Měl od lékaře povolenou marihuanu kvůli bolestem žaludku. Poškozenou je žena, zpočátku na mateřské. Později pracovala v e-shopu na poštovní schránky. Rozvrat manželství nastal 20.11.2014.

Domácí násilí

Pachatel je obviněn z opakovaného fyzického a psychického týrání své manželky v období od roku 2006 do konce roku 2013. Toto týrání zahrnovalo fackování, kopání do břicha, údery pěstí do těla a následné podlitiny, odřeniny a modřiny. Od roku 2008 se útoky staly intenzivnějšími a brutálnějšími, až do situace, kdy v roce 2008 muž ztloukl manželku hlavou o vanu, což způsobilo silné krvácení z uší a bolesti páteře. Manželka musela být hospitalizována a byl jí předepsán Schanzův límec s minimální dobou léčení jednoho týdne. Tento cyklus opakovaných týrání pokračoval v místě jejich bydliště, až do října 2013, přičemž motivací pro útoky byla často mužova žárlivost.

Znásilnění

Obviněný ve společném obydlí dne 25. října 2014 násilím donutil poškozenou k pohlavnímu styku. Fackou ji probudil. Následně ji klekl na ni v oblasti přirození, strhl z ní kalhotky a začal ji pravou rukou škrtnit tak silně, že nemohla dýchat. Současně jí sáhl do přirození, dvěma prsty jí strčil do vagíny, přičemž se poškozená aktivně bránila. Poté ji uchopil za vlasy a opakovaně ji udeřil hlavou o zeď ložnice. Obžalovaný se poté pokoušel o soulož, avšak neúspěšně, a tak ji nacpal do skuliny mezi postel a zeď, hlavou dolů. Tam ji tlačil na záda, aby se nemohla zvednout, a křičel na ni, aby ji nechal. Poté šel si pro kuchyňský nůž a vyhrožoval, že ji zabije. Poškozená využila okamžiku, kdy obžalovaný odešel pro nůž, a zamkla se v pokoji pro hosty. Tam obžalovaný škrábal nožem na dveře.

Uvědomění poškozené

Poškozená volala matce, protože se bála. Ráno jí obžalovaný řekl, že jí chtěl ublížit, aby se rozešli. Poté přišla sousedka, kterou matka poslala kvůli obavám. Později jí obžalovaný řekl,

⁷⁶ Okresní soud v Nymburce. 3 T 62/2015-469.

že si na nic z toho, co se stalo, nepamatuje. Snažil se o odpuštění a přemlouval ji, aby s ním zůstala. Když ji policie zeptala, proč to oznámila až po několika dnech, odpověděla, že obžalovaný se odstěhoval ke své matce a tvrdil, že nic se nestalo. To ji naštvalo, protože ho nikdy neudala, a tak chtěla, aby se o tom někde psalo, a proto to oznámila na policii. Tento incident byl pro ni velmi závažný a bála se, že to nepřežije. Nikdy předtím ji obžalovaný neznásilnil ani k sexu nenutil.

4.3.2 Popis průběhu řízení

Oznámení na Policii

Poškozená podala trestní oznámení na obžalovaného kvůli domácímu násilí a znásilnění. Avšak, jelikož přišla na policii až po nějaké době, bylo třeba prokázat spáchání trestného činu. K tomu byl proveden znalecký posudek, který zahrnoval i popis chování poškozené vůči obžalovanému v trestním oznámení a dalších úkonech. Znalec zaznamenal, že poškozená byla emotivně labilní, což mohlo ovlivnit její popis chování obžalovaného. Znalec však nevedl, zda to může být způsobeno chorobným zkreslením.

Podání trestního oznámení bylo podmíněno tím, že poškozená přestala tolerovat situaci, kdy s obžalovaným žila ve společné domácnosti. Přestože poškozená popsala své nejhorší zážitky s obžalovaným v trestním oznámení, většinou popisovala historické události a poslední rok s obžalovaným označila za nejlepší. Znalec zaznamenal neobvykle vysoké postavení psů u poškozené a jejich vliv na její rozhodnutí o bydlení. Znalec také popsal, že poškozená trpí emoční labilitou.

Sousedka doporučovala poškozené, aby událost oznámila na policii, ale poškozená se styděla a nechtěla, aby se situace stala předmětem veřejného zájmu. Poškozená také byla svědkem obžalovaného, jak jí srážel sebevědomí.

Ohledání ložnice a dětského pokoje policejním orgánem

Dne 4. listopadu 2014 provedla policejní jednotka prohlídku společného obydlí. Během prohlídky bylo zjištěno, že na stolku vedle schodiště do podkroví se nachází kuchyňský nůž s černou plastovou rukojetí. Celková délka nože činí 29 cm a délka čepele 17 cm. Další upotřebitelné stopy orgán neshledal.

Okresní soud

Soud vyhodnotil všechny zjištěné skutečnosti a s ohledem na přihlídnutí k okolnostem dospěl k závěru, že obžalovaný spáchal trestnou činnost, kterou však popřel. Pouze výpověď

poškozené byla dostatečným důkazem. Nebyl přítomen žádný svědek a nebylo možno získat stopy. Konfliktní soužití mezi obžalovaným a poškozenou se střídalo obdobími klidu a afektivních projevů. Soud ovšem nedospěl k závěru, že by šlo o týrání, které by odpovídalo zločinu, a proto byl obžalovaný *zproštěn obvinění*.

Soud rozhodl, že obžalovaný *není vinen* v plném rozsahu obžaloby podle § 226 písm. b) tr.ř. a proto byl z obžaloby *zproštěn*. Zároveň se soud vypořádal s možností projednání skutku jako přestupku podle § 222/2 tr.ř., ale vzhledem k tomu, že obviněný spáchal trestný čin v roce 2013, nelze již tuto záležitost projednat jako přestupek.⁷⁷

Obžalovaný byl ale *shledán vinným za znásilnění*. Tento trestný čin podle § 185 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku se týká situace, kdy někdo násilím nebo pohrůzkou násilí nutí jinou osobu k pohlavnímu styku, nebo spáchá jiný pohlavní styk srovnatelný se souloží, bez jejího souhlasu. Tento čin je považován za zvlášť závažný a je trestně stíhán.⁷⁸

4.3.3 Způsob řešení

Znásilnění

Pachatel byl odsouzen za zvlášť závažný zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku za to, že donutil jinou osobu k pohlavnímu styku násilím nebo pohrůzkou násilí, nebo spáchal jiný pohlavní styk srovnatelný se souloží, bez souhlasu oběti. Byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 2 let podle § 185 odst. 2 tr. zákoníku, který se podmíněně odkládá na zkušební dobu 2 let podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku.⁷⁹ Dále musí uhradit poškozené náhradu nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč podle § 228 odst. 1 tr.ř. Pokud poškozená bude mít další nárok na náhradu nemajetkové újmy, bude muset s tímto nárokem jít do řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 2 tr.ř.⁸⁰

50 000 Kč udělených jako náhrada nemajetkové újmy může poškozená využít například na kompenzaci bolesti, utrpení, strachu, ponižování, ztrátě sexuální integrity či na pokrytí nákladů spojených s léčením.

⁷⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 66. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁷⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁷⁹ Tamtéž

⁸⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 66. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Uložený trest znamená, že obviněný byl shledán vinným a potrestán odnětím svobody na 2 roky s podmíněným odkladem výkonu trestu na zkušební dobu 2 let. To znamená, že pokud bude během této zkušební doby respektovat podmínky, na které byl podmíněný odklad výkonu trestu, trest mu nebude vyměřen a nebude muset jít do vězení. Pokud však poruší podmínky, může mu být trest vyměřen a musí jít do vězení.

Domácí násilí

Soud dospěl k závěru, že obžalovaný spáchal trestný čin, ale nebylo možné ho dostatečně prokázat, protože soud měl k dispozici pouze jediný důkaz – výpověď poškozené. Konfliktní soužití mezi obžalovaným a poškozenou nebylo možné kvalifikovat jako týrání odpovídající zločinu. Proto byl obžalovaný zproštěn obvinění.

Soud zvážil možnost projednání skutku jako přestupku podle § 222/2 tr.ř. Avšak, protože trestný čin byl spáchán v roce 2013, již nelze projednat případ jako přestupek. Pokud by bylo možné projednat tento skutek jako přestupek, mohla by být uložena menší sankce než v případě trestného činu. Nicméně, vzhledem k tomu, že tento skutek byl spáchán již v minulosti, není již možné projednat ho jako přestupek.⁸¹

Pokud by bylo možné projednat tento skutek jako přestupek, pravděpodobně by byl případ předán k projednání správnímu orgánu, například obecnímu úřadu nebo krajskému úřadu. Tento orgán by měl pravomoc vyměřit sankce, jako je například peněžitá pokuta nebo zákaz přístupu k poškozenému. Rozhodnutí by muselo být v souladu se zákonem o přestupcích.

4.3.4 Důvody pro rozhodnutí

Soud rozhodl, že účel trestu bude dosažen uložením výchovného podmíněného trestu odnětí svobody s přiměřenou zkušební lhůtou 2 roky, na samé spodní hranici zákonné trestní sazby. Při rozhodování o výměře trestu byly vzaty v úvahu závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví a psychiatrie, a také skutečnost, že poškozená patří mezi zvlášť zranitelné oběti. Soud rozhodl o náhradě nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč, s ohledem na hrubé způsobení následků na osobnostní práva poškozené. Poškozená byla odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních ohledně zbytku svého nároku, vzhledem k zprošťujícímu výroku. Celkově soud vycházel z důvodů uvedených v §228/1 tr.ř. a §229/2 tr.ř.⁸²

⁸¹ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: Sbíрка zákonů České republiky. Částka 66. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁸² Tamtéž

4.3.5 Hodnocení případu a doporučení

Dle mého názoru je odškodnění ve výši 50 000 Kč velmi nízké, zejména vzhledem k závažnosti trestného činu a následkům, které tato událost může mít na oběť. Sazba odškodnění se v tomto případě zdá být velmi neadekvátní a je třeba zvážit, zda by mohla být zvýšena.

Policie jako správní orgán dle mého názoru postupovala řádně a nebylo prokázáno, že by v této záležitosti nějakým způsobem selhala. Nicméně je zde prostor pro zlepšení systému podpory obětí trestných činů a přestupků. Oběti by měly mít k dispozici více možností, jak se obrátit na odborníky, kteří jim poskytnou podporu a pomohou jim vypořádat se s traumatickými zážitky.

Je důležité si uvědomit, že rozhodnutí oběti o tom, zda nahlásit trestný čin, není vždy jednoduché. Mnoho obětí se bojí, že jim nebude důvěřováno, nebo že budou považovány za viníky. Proto je třeba, aby systém podpory obětí vytvořil bezpečné a důvěryhodné prostředí, kde se oběti budou cítit uvolněně a bez obav se budou moci obrátit na odborníky, kteří jim pomohou.

Doporučila bych, aby se soud při projednávání případů domácího násilí a znásilnění zaměřil na závažnost trestných činů a na důsledky, které mohou mít na oběti. Soud by měl zvážit výši trestu a odškodnění, aby byly adekvátní závažnosti trestného činu a následkům, které tato událost může mít na oběť. Je třeba, aby se systém podpory obětí trestných činů zlepšil a aby se oběti necítily izolovaně a mohly se svobodně obrátit na odborníky, kteří jim poskytnou pomoc a podporu. Je třeba zdůraznit, že soudní rozhodnutí jsou věcí samostatného úsudku soudců a já jako laik nemohu určovat, jak by měli jednat. Nicméně, jako součást mého zhodnocení jsem se rozhodla prezentovat svůj subjektivní názor.

Doporučila bych podporu vytváření a rozvoj databází soudních rozhodnutí, které by byly přístupné veřejnosti i soudům. Tento krok by přinesl výrazné zlepšení transparentnosti soudního systému a usnadnil by práci právním expertům. Zároveň by umožnil rychlejší a efektivnější vyhledávání precedentů, což by zjednodušilo práci soudcům a právním poradcům. Databáze by také sloužila jako cenný zdroj informací pro akademickou obec a studenty práva.

Důležité je také rozvíjet své dovednosti a vzdělávat se v oboru, aby se udržel krok s rychlým tempem změn. Je také vhodné spolupracovat s lidmi z různých oborů a využívat přínosů kolektivní práce.

4.4 Případ třetí – *Osmileté domácí násilí s pravidelným znásilňováním*⁸³

4.4.1 Charakteristika případu

Obviněný muž, invalidní důchodce, má problémy s alkoholem a má dva záznamy v rejstříku trestů, ale soud je považuje za smazané a nebere je v potaz. Je otcem dospělého syna a dcery, které mají spolu s poškozenou. Syn tvrdí, že i matka občas pije alkohol, ale ne v takové míře jako jeho otec. Podle syna i dcery může chování matky ovlivnit chování otce. Obviněný často bere chování své manželky jako provokaci.

Domácí násilí

Mezi lety 2004 a 2011 se obžalovaný dopouštěl fyzického a psychického týrání své manželky. Obvykle pod vlivem alkoholu ji denně urážel vulgárními výrazy a občas ji také bil. Toto se dělo s četností až desetkrát měsíčně, což způsobovalo poškození v podobě modřin a odřenin. Dále ji nutil k pohlavnímu styku a sexuálním praktikám proti její vůli. Navíc jí schválně skrýval klíče od automobilu, který používala k dojíždění do práce, což ji nutilo prosit ho, aby ji je dal, nebo se dopravit jinak. Toto násilí vyvrcholilo v listopadu 2011, kdy byl obžalovaný zadržen policií.

Sexuální nátlak a znásilnění

V listopadu 2011 v obci v ložnici, kde obývali společné bydliště, se muž v podnapilém stavu začal chovat agresivně vůči své manželce. Během několika hodin jí nadával, vyčítal a vyhrožoval. Poté začal osahávat její bok a když se mu bránila, uhořel jí francouzskou berlí pod koleno pravé nohy a způsobil jí tím větší modřinu. Poté se muž přes nesouhlas a odpor své manželky snažil o soulož. Nejdříve jí natřel lubrikačním gelem a poté jí lízal přirození a souložil s ní shora s vyvrcholením do pochvy, čímž jí způsobil další podlitiny na nohou. O dva dny později provedl totožný čin.

Výhružka usmrcení

Dne 10.11.2011 kolem 14:45 hodin na zahradě rodinného domu, muž položil malorážkovou pistoli vlastní výroby na stůl před poškozenou a vyhrožoval jí. O týden později, dne 18.11.2011 kolem 15:00 hodin, se muž znovu setkal s poškozenou na zahradě domu a vytáhl svoji pistoli. Držel ji tak, aby mířila na obličej poškozené a vystřelil velmi blízko jejího ucha. Poškozená ho

⁸³ Okresní soud v Hodoníně. 1T 41/2012-260.

prosila, aby to nedělal a ohlásila to na policii, ale on jí řekl, že pokud to udělá, postřílí policisty po jejich příjezdu. Následně odpálil několik petard, aby zakryl zvuk výstřelů.

Pohrůžka násilí

Dne 10.11.2011 ve 23 hodin držel pachatel malorážkovou pistoli vlastní výroby v pravé ruce a přitlačil ústí hlavně na levý spánek poškozené v ložnici domu. Pachatel vystřelil do skříně, poté pokračoval ve sprostém chování a urážkách na poškozenou. Nakonec odložil pistoli zpět do nočního stolku.

4.4.2 Popis průběhu řízení

Policie ČR

Dne 21. listopadu 2011 byl obžalovaný zadržen policií a poškozená informovala policii, že ji napadl její manžel. V úředním záznamu "vytěžování" uvedla, že byla znásilněna a popisovala podnapilost obžalovaného. Dále uvedla, že se bojí jeho násilného chování a domáhala se toho, aby policie zakročila. Tyto informace jsou věrohodné, neboť poškozená se obrátila na policii a hledala pomoc.

Další úřední záznamy policie ukazují, že policie zakročila proti obžalovanému, který se bránil. Na místě bydlíště obžalovaného bylo zjištěno, že má k dispozici několik střelných zbraní. Tyto informace jsou v souladu s výpovědí poškozené a nasvědčují tomu, že mluví pravdu.

Poškozená podala trestní oznámení na policii okamžitě po incidentu a bylo velmi podrobné. Obsah oznámení je v souladu s výpovědí poškozené u hlavního líčení. Tyto informace opět podporují věrohodnost výpovědi poškozené.

Soud

Soud má k dispozici mnoho důkazů a odborné vyjádření potvrzující, že obžalovaný vystřelil zbraní odpovídajících těm, které měl v držení, a že svědkyně mluvila pravdu. Poškozená podala podrobné trestní oznámení bezprostředně po události, které je v souladu s její pozdější výpovědí. Znalecký posudek z oboru psychiatrie uvádí, že obžalovaný má poruchu osobnosti se souhrnem nepříznivých povahových a charakterových vlastností, což vysvětluje jeho agresivitu. Nicméně, obžalovaný je stále trestně odpovědný a nebyl zbaven viny vlivem alkoholu ani jeho poruchy osobnosti. Listinné důkazy potvrzují verzi poškozené. Soud zvažuje uložení ochranného léčení na základě znaleckého posudku.

Soud se vrátil k původním úvahám ohledně případu, kde po jedné straně stojí výpověď poškozeného, která jasně obžalovaného usvědčuje, a na druhé straně obžalovaný, který tvrdí, že nic takového se nestalo. Soud na základě důkazů, jako jsou lékařské zprávy, protokoly o ohledání místa činu, trestní oznámení a výpovědi svědků, považuje za pravdivou výpověď poškozené, zatímco verze obžalovaného není podložena žádnými dalšími důkazy.

Soud se poté zaměřil na určení trestu. V prospěch obžalovaného soud vzal v úvahu, že k častým konfliktům docházelo při společném požívání alkoholu a že poškozená ho někdy vyprovokovala. Soud také zohlednil obžalovaného osobní poměry, jelikož je invalidním důchodcem a má problémy s chůzí. Kromě toho se nezjistilo nic negativního v místě jeho bydliště, což svědčí v jeho prospěch.

I když v rejstříku trestů jsou zaznamenána dvě odsouzení, soud nebere tyto odsouzení v úvahu jako přitěžující okolnosti, protože považuje tato odsouzení za smazaná a přiznává obžalovanému polehčující okolnost díky jeho bezúhonnosti.

4.4.3 Způsob řešení

Soud dospěl k závěru, že obžalovaný je vinen v několika trestných činech. V rámci domácího násilí byl shledán vinným z týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) trestního zákoníku. Dále byl shledán vinným z trestného činu znásilnění dle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku v rámci sexuálního nátlaku a znásilnění. Vzhledem k jeho výhrůzkám usmrcení byl shledán vinným z přečinu nebezpečného vyhrožování dle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku, a z trestného činu vydírání dle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku v rámci pohružky násilí.⁸⁴

Soud rozhodl, že obžalovaný bude odsouzen k 3 letům vězení za sexuální nátlak a znásilnění podle zákona. Nicméně, soud rozhodl také, že výkon trestu bude odložen na 3 roky podmíněně s dohledem, což znamená, že pokud bude obžalovaný v této době dodržovat podmínky, nebude muset jít do vězení.

Soud také rozhodl, že obžalovaný musí podstoupit ochranné protialkoholní ambulantní léčení, protože znalec prokázal, že obžalovaný má problém s alkoholem a to se projevilo i během jednání.

⁸⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sběrka zákonů České republiky.2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

4.4.4 Důvody pro rozhodnutí

Obžalovaný se dopustil více trestných jednání a páchal více zločinů a přečin, což je skutečnost, která musí být zohledněna při úvaze o výši trestu. Nicméně soud zohlednil i fakt, že obžalovaný trpí alkoholismem, což bylo potvrzeno názorem znalkyně MUDr. Válové. Soud se rozhodl, že kromě trestu odnětí svobody v trvání 3 let bude obžalovanému uloženo ochranné protialkoholní ambulantní léčení. Toto léčení bylo zohledněno při výměře trestu.

Kromě toho byly také zohledněny polehčující okolnosti, které byly zmíněny, avšak není uvedeno, jaké konkrétně to jsou. Tyto okolnosti případu byly takového charakteru, že soud se rozhodl výkon trestu podmíněně odložit na dobu 3 let s dohledem. Celkově lze tedy říci, že nízký trest byl vysloven vzhledem k tomu, že obžalovaný bude pod dohledem a bude muset absolvovat léčení.

4.4.5 Hodnocení případu a doporučení

Co se týče policie, je patrná kvalitní práce, kterou odvedla. Vypracovala velice podrobné úřední záznamy, ze kterých soud vycházel při svém rozhodování. Dle mého názoru se spolupráce s poškozenou ukázala být účinnou, když bylo všechno detailně zaznamenáno.

Pokud jde o soud, tak nesouhlasím s tím, že trest je tak nízký, což je opět můj subjektivní názor. Přestože je patrné, že muž trpěl alkoholismem, tak se dopustil mnoha závažných trestných činů. Při rozhodování o výši trestu by se soud mohl zaměřit více na všechny skutky, které obviněný spáchal a zvážit sankci.

Je obdivuhodné, jak policie pracuje v tak obtížných podmínkách, a proto bych doporučovala více finančních prostředků pro vzdělávání a modernizaci jejich vybavení. Současně by měla být posílena spolupráce s poškozenými. Dle mého názoru by se měla posílit spolupráce prostřednictvím vytváření větší důvěry mezi nimi. Je třeba zajistit, aby se poškození necítili pouze jako pasivní pozorovatelé celého procesu, ale měli pocit, že jsou aktivně zapojeni do řešení případu, což si ale myslím, že v tomto případě bylo.

Doporučila bych také více podpory pro lidi trpící alkoholismem, zejména v oblasti léčby a rekonvalescence. Kromě toho by měla být zvýšena informovanost o důsledcích alkoholismu pro společnost a jednotlivce.

4.5 Případ čtvrtý – *Dlouhodobé týrání bývalým policistou před dítětem a znásilnění*⁸⁵

4.5.1 Charakteristika případu

Pachatelem je muž, který byl policistou, později podnikal. Byl poměrně úspěšný, pak se mu přestalo dařit. Společně s poškozenou mají dceru. Nachází se v insolvenčním řízení.

Domácí násilí

V období mezi lety 2008 a 2010 se stalo několik událostí, kdy manžel v opilém stavu způsobil své manželce bolest a utrpení. Začalo to tím, že ji házel na radiátor topení a způsobil jí modřiny. Poté ji opakovaně ponižoval, nutil ji podepisovat finanční dokumenty a bránil jí v setkání s přáteli. Také ji zavřel venku, aby si myslela, že byla někde nevěrná, a jednou ji dokonce hodil skrze vchodové dveře. Poškozená se však nikdy neodvážila vyhledat lékařskou pomoc, protože se bála svého manžela.

Týrání a sexuální násilí

Během období čtyř let mezi roky 2014 a 2018 byl obviněný velmi agresivní vůči své manželce. Stále ji kontroloval telefonicky, když byla v práci, a sledoval ji proti její vůli. Pokud nechtěla ihned přijet domů, vyhrožoval jí, že přijde o střechu nad hlavou a že se nedostane do jejich domu. Když konečně přijela domů, neustále ji osočoval z toho, že místo práce byla někde souložit, nadával jí a vyhrožoval. Dokonce ji chytil pod krkem. Poté, co v roce 2014 otěhotněla, se obviněný dozvěděl, že byla na umělém přerušování těhotenství, protože s ním nechtěla mít další děti. Kvůli tomu jí brutálně nadával.

Dne 10. dubna 2018 se pokusil obviněný opětovně vynutit pohlavní styk své manželce, který odmítla. Přitom ji napadl, udělal jí facku a uhodil ji přes tvář. Poté ji svlékl, strčil jí penis do úst a zezadu vnikl do vagíny. Po dokončení útočného aktu ji vyhodil ven a chytil ji pod krkem, aby ji donutil k dalšímu sexu. V důsledku tohoto násilí utrpěla poškozená mnoho zranění, včetně krvavých ran na ruku.

⁸⁵ Okresní soud v Domažlicích. 1 T 137/2018.

4.5.2 Popis průběhu řízení

Policie ČR

Policista se dozvěděl o trestné činnosti obžalovaného poté, co dcera obžalovaného a poškozené prozradila jeho jednání ve škole. Policista se spojil s poškozenou a upozornil ji na to, že pokud se o jednání nezačne sama zabývat, bude muset zasáhnout orgán péče o děti a mládež. Tato výhrůžka donutila poškozenou podat oznámení na policii ohledně jednání obžalovaného.

Poškozená se s policistou dohodla na odstěhování a odmítala dále situaci řešit. Přestože měla vztah k obžalovanému a společné dítě, chtěla najít řešení mimo orgány. Policisté ji nepodrobili výslechu a netlačili na ni, aby vypovídala proti své vůli.

V obvinění obžalovaného se objevily námitky ohledně způsobu, jakým byla jeho trestná činnost vyšetřována policií. Lze uznat, že policie v této věci jednala mnohem aktivněji, než je obvyklé, což se ukázalo při setkání policie s poškozenou, která se snažila vyhnout se trestnímu oznámení odstěhováním se a zjišťovala, zda je obžalovaný v rámci insolvence nepostižitelný. Měli spolu insolveni. Nicméně, podle §2 zákona o policii je úkolem policie předcházet trestné činnosti a §10 pak ukládá policistům iniciativu. Soud proto shledal, že policejní orgán nejednal nezákonně a v souladu se zákonem o policii, když se snažil objasnit jednání obžalovaného.⁸⁶

Soud

Soud při projednávání případu zjistil, že obžalovaný opakovaně porušoval zákon tím, že spáchal činy na poškozenou, jak bylo popsáno ve skutkové podstatě. Nicméně během hlavního líčení bylo také zjištěno, že policejní orgány popisovaly obžalovaného jako škodlivou osobu i nad rámec popisu poškozené. Soud musel také vzít v úvahu znalecký posudek týkající se osobnosti poškozené, který ukázal, že má sklon k vytváření emočně závislých vazeb a manipulativnímu chování.

Navzdory tomu, že poškozená nejdříve neměla strach z obžalovaného, až když se jeho chování zhoršilo, soud posoudil intenzitu agresivního a násilného jednání obžalovaného včetně házení předmětů po poškozené, škrcení a jednoho případu znásilnění. Soud dospěl k závěru, že chování obžalovaného bylo společensky škodlivé a strach poškozené byl částečně způsoben

⁸⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sbirka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

jeho představou o sobě jako nesmírně mocné osobě a částečně finančními problémy, které vznikly během manželství.

Poškozená se snažila situaci řešit bez oznámení policii, což odpovídá její snaze splatit dluhy v rámci insolvence a možná také jejímu citovému vztahu k obžalovanému. Nicméně, jak obžalovaný opakovaně pokračoval ve svém agresivním chování, strach poškozené zesílil a vedl ji nakonec podat trestní oznámení.

4.5.3 Způsob řešení

Obžalovaný týral poškozenou, která s ním žila ve společném obydlí, a to delší dobu. Kromě toho donutil poškozenou k pohlavnímu styku a čin spáchal souloží. Tyto činy jsou podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) a § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku považovány za zločiny.⁸⁷

Soud shledal obžalovaného vinným a podle § 43 odst. 1 za použití § 185 odst. 2 tr. zákoníku mu uložil trest odnětí svobody v trvání 3 let. Výkon trestu se mu podle § 81 odst. 1, 82 odst. 1 podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 5 let.⁸⁸

Vzhledem k tomu, že jak obžalovaný, tak i poškozená se nacházejí v insolvenčním řízení, soud se rozhodl nepoužít peněžitý trest. Jeho uložení by komplikovalo nejen splácení dluhů obžalovaným, ale také by mělo nepříznivý dopad na poškozenou, která je spoludlužnicí. Soud se tedy rozhodl uložit pouze odnětí svobody v trvání 3 let, s podmíněným odložením výkonu trestu na zkušební dobu 5 let.

Bylo rozhodnuto, že osoba bude potrestána odnětím svobody na 3 roky. Avšak trest bude odložen s podmínkou, že během 5 let se osoba nebude dopouštět žádné další trestné činnosti a splní další stanovené podmínky. Pokud během této zkušební doby osoba spáchá další trestnou činnost, může být rozhodnuto o výkonu celkového trestu včetně 3 let odnětí svobody. V opačném případě se tento trest nebude vztahovat na dotyčnou osobu.

4.5.4 Důvody pro rozhodnutí

Při hodnocení celé situace bylo zohledněno několik faktorů. Obžalovanému byla přiznána polehčující okolnost vzhledem k tomu, že žil řádným životem, neměl předchozí trestní

⁸⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sběrka zákonů České republiky.2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

⁸⁸ Tamtéž

odsouzení a prokázal velmi pozitivní pracovní výkon a chování v zaměstnání. Na druhou stranu, přitěžujícím okolnostem bylo považováno spáchání více trestných činů.

Kromě toho, soud vzal v úvahu aktuální situaci, kdy se obžalovaný a poškozená dohodli na úpravě rodičovského styku s nezletilou dcerou. Bylo zohledněno, že uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody by bylo příliš tvrdé. Přihlíží se k době spáchání trestného činu a jeho závažnosti. Dále bylo zváženo, že obžalovaný během trestního řízení prokázal schopnost dohodnout se s poškozenou.

4.5.5 Hodnocení případu a doporučení

V případě je pozitivní, že policista reagoval na informace o trestné činnosti obžalovaného a spojil se s poškozenou, aby ji upozornil na možné důsledky, pokud se situace nevyřeší. Také je pozitivní, že policisté nepodrobili poškozenou nátlaku k výpovědi a umožnili jí najít jiné řešení.

Nicméně, je problematické, že policie v tomto případě jednala mnohem aktivněji, než je obvyklé, a to i přesto, že poškozená nechtěla situaci dále řešit. Měli by být respektovány přání a potřeby poškozených a nedocházet k nadměrnému vměšování policie do jejich života.

Soud shledal, že policie v tomto případě jednala v souladu se zákonem o policii a její úkolem je předcházet trestné činnosti a ukládá policistům iniciativu. To je chvályhodné, nicméně, policie by měla dbát na to, aby nezasahovala příliš do soukromí a práv poškozených, a aby jednala v souladu s principy právního státu.

Myslím si, že trest, který byl vyneset v tomto případě, není dostatečně spravedlivý vzhledem k vážnosti spáchaných trestných činů. Odnětí svobody na pouhé 3 roky a následné odložení trestu s podmínkou je podle mého názoru příliš mírný trest za tak závažné činy. Je třeba zajistit, aby byli pachatelé trestné činnosti odpovědní za své činy a aby jejich tresty byly adekvátní závažnosti spáchaných trestných činů.

Navrhuji, aby byla využita alternativní opatření, jako jsou vzdělávací programy nebo terapeutické ošetření. Tyto programy a ošetření by mohly pomoci pachateli získat nové dovednosti a schopnosti, které by jí umožnily integrovat se zpět do společnosti a předcházet opakování trestné činnosti.

Přestože je v tomto případě policie postupovala v souladu se zákonem o policii, mohla by se v budoucnu zaměřit na to, jak lépe komunikovat s poškozenými a zajistit, aby respektovali

jejich přání a potřeby. Toto by mohlo vést ke snížení traumatizace poškozených a pomoci jim lépe se zotavit po trestných činech.

5 ZHODNOCENÍ PŘÍPADŮ A NAVRŽENÁ ŘEŠENÍ

5.1 Zhodnocení případů

Z kvalitativní analýzy vyplývá, že mnoho obětí domácího násilí neoznamuje tento problém na policii nebo jinému správnímu orgánu, což naznačuje, že se domácí násilí stále považuje za soukromou záležitost. To zase vede k mnoha neprojednaným a neřešeným případům, což omezuje možnosti správních orgánů zasáhnout a poskytnout pomoc. Nicméně zkoumané případy také ukazují, že právní systém se snaží tyto situace řešit a trestat pachatele.

V prvním případě byl pachatel odsouzen na 3 roky podmíněně. Tento trest může být považován za mírný vzhledem k závažnosti činů, včetně zneužívání úřední moci.

Ve druhém případě byla kritizována výše odškodného ve výši 50 000 Kč vzhledem k tomu, čeho se pachatel dopustil. Soud v této věci rozhodl, že účel trestu bude dosažen uložením výchovného podmíněného trestu odnětí svobody s přiměřenou zkušební lhůtou 2 roky, na samé spodní hranici zákonné trestní sazby.

Ve třetím případě u pachatele soud rozhodl o výši jeho trestu – 3 roky podmíněně. Na osmileté domácí násilí se znásilněním, je to opravdu nízký trest. V tomto případě byla velmi přínosná součinnost oběti s policií, kde úřední spisy sloužily jako klíčové dokumenty u soudu.

Poslední případ ukazuje, že správní orgán jednal v rámci zákona, i když se zpočátku mohlo zdát, že se angažuje příliš. Pachatel opět od soudu odešel s mírným trestem. Celkově lze tvrdit, že i v moderní společnosti se stále vyskytují situace, kdy jsou lidé vystaveni týrání ze strany svých blízkých, ale je důležité, aby se správní orgány snažily tyto situace řešit spravedlivě a účinně.

Plusy těchto případů zahrnují snahu správních orgánů a soudů řešit a potrestat násilí v rodině. Také ukazují, že oběti se snaží hledat pomoc a spolupracovat s činnými orgány v řízení, i přesto, že kolikrát nechávají násilí zajít do krajní míry, kdy se musí bát o svůj život. Nicméně, mínusy se týkají mírných trestů vzhledem k závažnosti trestných činů, což může ukazovat na nedostatky právního systému v oblasti domácího násilí.

Existuje několik důvodů, proč jsou správní orgány vůči domácímu násilí často omezeny a proč jim chybí potřebné ochranné prostředky. Domácí násilí často probíhá v izolaci, což

znamená, že oběti mohou mít strach se s někým o svých problémech podělit nebo se obávat, že se situace ještě zhorší, což tomu bylo i ve čtvrtém případě. To znamená, že oběti mohou mít problém předložit důkazy a svědectví, které by mohly být klíčové pro rozhodnutí správních orgánů.

I když jsou případy násilí nahlášeny, může být obtížné shromáždit dostatek důkazů, aby bylo možné vynést rozhodnutí o vině a trestu. Například, pokud neexistuje fyzický důkaz násilí, jako jsou modřiny, škrábance nebo zlomeniny, může být obtížné rozhodnout, zda se násilí skutečně stalo.

Ačkoliv jsou orgány schopny rozhodnout o vině a trestu, může být těžké zajistit, aby byly tresty vynesené v případě domácího násilí dostatečně přísné a účinné. Někdy jsou tresty příliš mírné, což může dát viníkovi pocit beztrestnosti a motivovat ho k dalšímu násilí. Navíc je často obtížné zajistit, aby byl trest vynesený vůči viníkovi skutečně vynesen a aby byl následně dodržen.

5.2 Navržená řešení

Pokud by měla být zlepšena ochrana obětí domácího násilí v přestupkovém řízení, jako první krok bych navrhovala zvýšení povědomí o této problematice mezi zaměstnanci správních orgánů. Proto bych prosazovala školení a vzdělávání, které by jim umožnilo lépe rozpoznávat příznaky domácího násilí a poskytovat obětem potřebnou pomoc a ochranu.

Dále bych usilovala o lepší komunikaci mezi správními orgány a dalšími institucemi, jako jsou sociální služby, aby se koordinace při poskytování pomoci obětem stala účinnější. Tím by se zlepšila kvalita pomoci a efektivita ochrany.

Z technického hlediska bych prosazovala zlepšení a modernizaci technologií, které by umožnily rychlejší a efektivnější vyhodnocení důkazů a tím urychlily přestupková řízení. To by mohlo zahrnovat například nové systémy pro sběr a analýzu dat, nebo moderní prostředky pro zajištění bezpečnosti obětí.

Jako další krok bych prosazovala zlepšení kvality samotných přestupkových řízení. To by mohlo být dosaženo například účinnějšími sankcemi pro pachatele, aby se snížil počet opakování přestupků a zlepšila se prevence.

Aby bylo možné všechny tyto návrhy realizovat, je nezbytné zajistit dostatečné finanční prostředky pro efektivní fungování přestupkového řízení. Jako řešení bych navrhovala využití finančních prostředků na výzkum a vývoj nových technologií, nebo zaměstnání více odborníků

v oblasti ochrany obětí domácího násilí. Takové kroky by mohly vést ke zlepšení ochrany obětí a k výraznému snížení počtu případů domácího násilí v naší společnosti.

5.2.1 Brožurka pro správní orgány

V rámci mé bakalářské práce jsem se rozhodla vytvořit vzor brožurky (příloha A), který by mohl sloužit pro zvýšení povědomí o domácím násilí pro správní orgány. Cílem této brožurky by bylo především informovat zaměstnance správních orgánů o této problematice, aby byli schopni lépe chránit oběti domácího násilí v rámci přestupkového řízení.

Brožurka však může mít také své nástrahy. Například, pokud by nebyla správně distribuována nebo by byla špatně prezentována, mohla by být přehlédnuta nebo ztracena. Dále mohou být některé informace v brožurce nepřesné nebo zastaralé, což by mohlo vést k chybám při rozhodování v přestupkovém řízení.

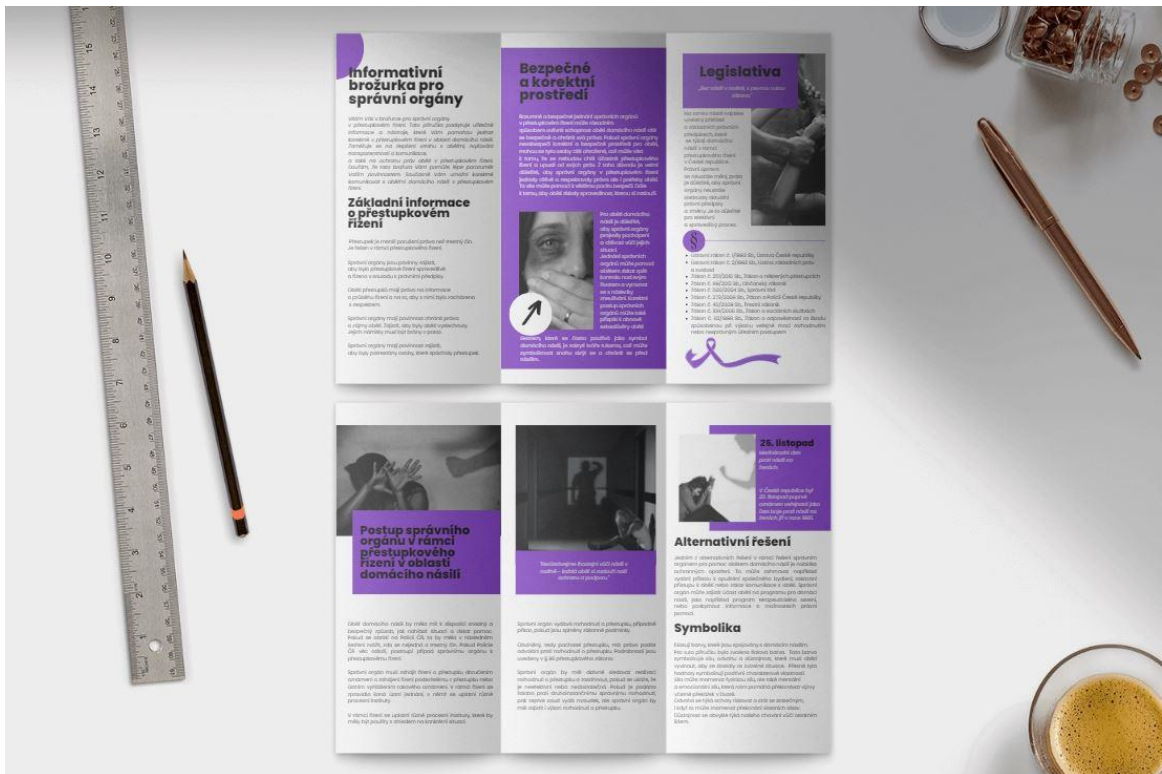
Je tedy důležité zajistit, aby brožurka byla správně distribuována mezi zaměstnance správních orgánů a aby byla pravidelně aktualizována a upravována podle nejnovějších poznatků. Je také nutné zajistit, aby byla prezentována s patřičnou vážností a respektem k tématu domácího násilí.

Přestože brožurka může mít své nástrahy, věřím, že přínosy této brožurky jsou mnohem větší. Správní orgány budou lépe informovány o této problematice a budou moci lépe chránit oběti domácího násilí v rámci přestupkového řízení. Tím se zlepší ochrana obětí a sníží se počet případů domácího násilí.

Brožura obsahuje konkrétní doporučení pro správní orgány, jak by mohli pomoci obětem. Dále obsahuje informace o tom, jaké služby jsou dostupné pro oběti domácího násilí, a jak mohou být správní orgány v kontaktu s těmito službami. Celkově by brožura mohla pomoci správním orgánům zlepšit jejich schopnosti řešit domácí násilí a poskytnout lepší podporu obětem.

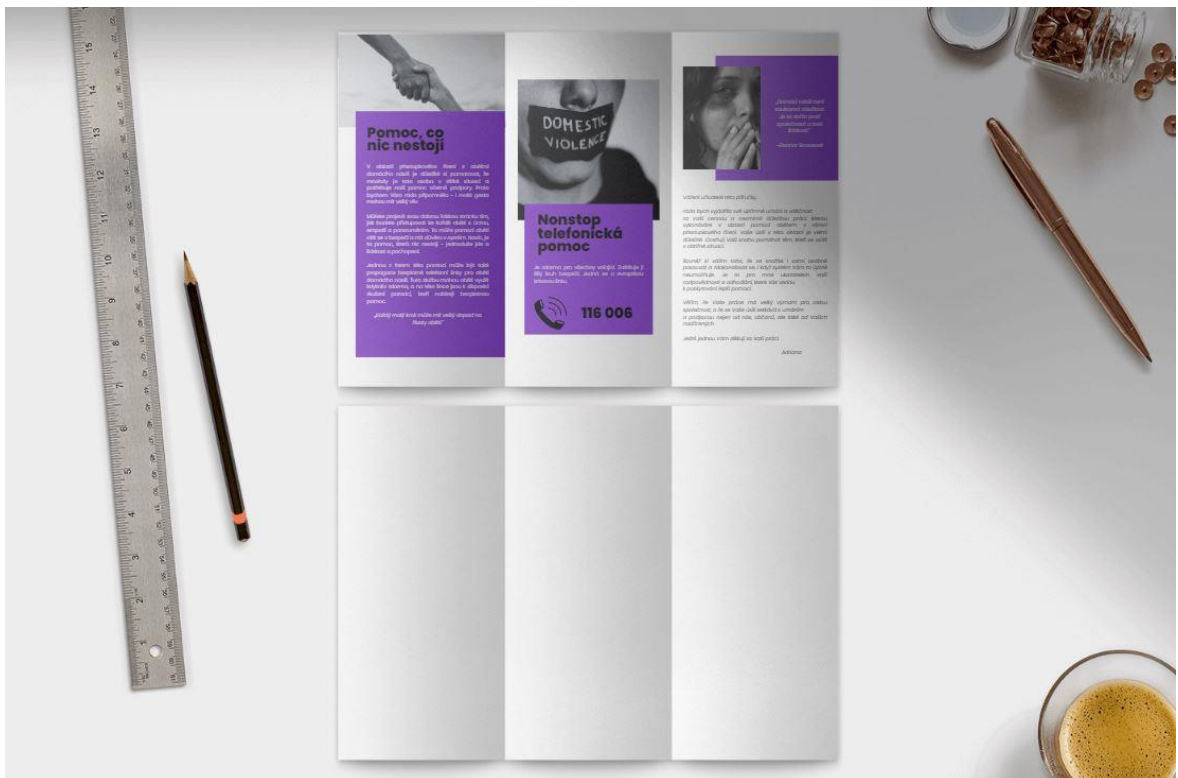
Jako autorka brožury jsem se rozhodla použít fialovou barvu jako symbol boje proti domácímu násilí. Fialová barva symbolizuje trápení a bolest, ale také naději a sílu obětí překonat násilí a začít nový život. Použitím fialové barvy v brožurě upozorňuji na důležitost boje proti domácímu násilí a posiluji pouto solidarity s oběťmi. Výběr fialové barvy jako dominantní barvy brožury považuji za velmi výstižné. I toto na první pohled obyčejné gesto může pomoci zvýšit povědomí o této důležité problematice.

5.2.2 Vizuální podoba

Obrázek 5 - Přední strana brožurky

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 6 – Zadní strana brožurky

Zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Domácí násilí je stále aktuálním problémem společnosti, ačkoliv se často stává tématem tabu. Správní orgány hrají v boji proti domácímu násilí důležitou roli, ale mohou narazit na řadu překážek, jako je nedostatečná informovanost o možnostech pomoci obavy z oznámení násilí apod. Bakalářská práce se zaměřovala na jejich činnost a vystupování v tomto společenském nešvaru. Zkoumala způsoby, jakými orgány mohou pomáhat v rámci ochrany obětí, a zda jsou tyto možnosti účinné. V práci je popsána část základních pojmů souvisejících s domácím násilím, až po možnosti ochrany, které se propisují do samotného přestupkového řízení. Cílem práce bylo zhodnotit, zda správní orgány disponují efektivními způsoby ochrany a návrh na zlepšení.

Správní orgány nabízejí velkou škálu možností ochrany. Oběti mohou využít služby Policie ČR, mezi které se řadí vykazání, což je velmi účinný prostředek. Dochází k fyzickému oddělení oběti od pachatele. Může být sníženo riziko opakování násilného chování. Zároveň se může jednat o výstražný signál pro pachatele, že jeho chování je nepřijatelné, a že jsou proti němu přijímána opatření. Nicméně, vykazání může být účinným prostředkem v rámci domácího násilí, pokud se používá správně a v souladu s právními předpisy a zákonem.

V rámci bakalářské práce byla vedle teoretického popisu aspektů s domácím násilím souvisejícím provedena kvalitativní analýza rozsudků z advokátní praxe. Tato analýza se zaměřila na pět kritérií, která byla detailně zkoumána. Prvním kritériem byla charakteristika případu, která zahrnovala vývoj případu a popis účastníků. Tyto informace byly odvozeny přímo z rozsudků. Dále byl popsán proces řešení případu a využití vhodných zákonných předpisů. Toto kritérium umožnilo posoudit adekvátnost zvolených předpisů a důvod pro jejich použití. Každý rozsudek měl také závěrečné shrnutí a doporučení. Celkově tato analýza byla zaměřena na získání uceleného pohledu na řešení případů v praxi, kde vystupují správní orgány.

Z analýzy vyplynulo, že i přesto, že správní orgány mohou disponovat efektivními nástroji ochrany obětí, praxe se v mnoha ohledech liší od teorie. V praxi mohou správními orgánům práci komplikovat například oběti, které se bojí nahlásit problém s domácím násilím včas. Oběti mohou mít strach obrátit se na orgány, neboť stále považují svůj problém za své vlastní selhání. To může vést k tomu, že správní orgány nejsou informovány o násilí v rodině v dostatečně rané fázi a nemohou tak poskytnout ochranu obětem včas. Je tedy důležité pracovat na odstranění překážek, které brání obětem v nahlášení násilí a na vytvoření podmínek pro efektivní ochranu obětí domácího násilí.

Pro zlepšení situace v oblasti domácího násilí je nezbytné vytvořit podmínky, které by podpořily oběti v nahlášení násilí a získání ochrany. Jedním z důležitých kroků by mohlo být zlepšení osvěty a informovanosti občanů o problematice domácího násilí a dostupných způsobech ochrany. Je také důležité vytvořit podmínky pro poskytování rychlé a efektivní pomoci obětem, například vytvořením specializovaných poradenských týmů.

Dalším klíčovým krokem by bylo zajistit důkladné školení a vzdělání pro správní orgány, aby byli schopni adekvátně reagovat na případy násilí v rodině a poskytovat obětem potřebnou pomoc. Je také důležité zlepšit spolupráci mezi jednotlivými orgány a institucemi, které se zabývají ochranou obětí násilí v rodině.

Celkově je nutné vytvořit komplexní strategii boje proti domácímu násilí, která by zahrnovala opatření na všech úrovních – od prevence a osvěty až po poskytování ochrany a podpory obětem. Pouze tak lze zajistit, aby byly oběti násilí v rodině chráněny a jejich práva respektována.

POUŽITÁ LITERATURA

1. Co je a co není domácí násilí. Bílý Kruh Bezpečí [online]. Praha: Bílý Kruh Bezpečí, c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/co-je-a-co-neni-domaci-nasili/>
2. ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů. 12. vyd. podle platného stavu k 1.9.2011. Praha: Linde, 2011. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-859-8.
3. Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 46, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
4. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 98, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
5. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 37, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
6. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 66. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
7. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 61, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
8. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 91, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
9. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sbírka zákonů České republiky. 2009, částka 11, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
10. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 174, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

11. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 4, č. 121. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
12. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In: Sbírka zákonů České republiky. Částka 56
13. ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 11. ISBN 978-80-7552-341-9.
14. GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. Kriminologie. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 284. ISBN 9788075985545.
15. HENDRYCH, D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 8., rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 343. ISBN 978-80-7179-254-3.
16. Knechtová, Pokorná, Pešáková, Dolanová. Kvalitativní výzkum. In: muni.cz [online]. c2023 muni.cz [cit.2023-03-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/lf/js19/metodika_zp/web/pages/06-kvalitativni.html
17. KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 23. ISBN 978-80-7400-381-3.
18. Obvodní soud pro Prahu 9. 50 T 82/2020-1292.
19. Okresní soud v Domažlicích. 1 T 137/2018.
20. Okresní soud v Hodoníně. 1T 41/2012-260.
21. Okresní soud v Nymburce. 3 T 62/2015-469.
22. Powers, N. (2010). Domestic Violence. Encyclopædia Britannica. Retrieved March 21, 2023, Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/domestic-violence>.
23. ROSA Centrum [online]. Praha, c2023 [cit. 2023-09-02]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/doba-s-covid-19-poptavka-po-on-line-poradenstvi-vzrostla-temer-o-100-procent/>
24. SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.
25. Sociologická encyklopedie. Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., c2023 [cit.2023-02-09]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Domov>

26. STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 137. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-096-0.
27. STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 18. ISBN 978-80-7418-020-0.
28. Ústavní soud. I. ÚS 4/04. Plné znění rozhodnutí. Dostupné také z: <http://nalus.usoud.cz>
29. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. 16. prosince 1992.
30. VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. 3. přepracované vydání. Praha: proFem, 2016, 253 stran: ilustrace; 21 cm. ISBN 978-80-904564-5-7.
31. Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 16. prosince 1992.
32. Zákon na ochranu před domácím násilím. Bílý Kruh Bezpečí [online]. Praha: Bílý Kruh Bezpečí, c2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/aktuality/n144-zakon-na-ochranu-pred-domacim-nasilim/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Informativní brožurka pro správní orgány

PŘÍLOHA A: *Informativní brožurka pro správní orgány*

Informativní brožurka pro správní orgány

Vítám Vás v brožurce pro správní orgány v přestupkovém řízení. Tato brožurka poskytuje užitečné informace a nástroje, které Vám pomohou jednat korektně v přestupkovém řízení v oblasti domácího násilí. Zaměřuje se na zlepšení vztahu s oběťmi, zvyšování transparentnosti a komunikace, a také na ochranu práv obětí v přestupkovém řízení. Doufám, že tato brožura Vám pomůže lépe porozumět Vaším povinnostem. Současně Vám umožní korektně komunikovat s oběťmi domácího násilí v přestupkovém řízení.

Základní informace o přestupkovém řízení

Přestupek je menší porušení práva než trestný čin. Je řešen v rámci přestupkového řízení.

Správní orgány jsou povinny zajistit, aby bylo přestupkové řízení spravedlivé a řízeno v souladu s právními předpisy.

Oběti přestupků mají právo na informace o průběhu řízení a na to, aby s nimi bylo zacházeno s respektem.

Správní orgány mají povinnost chránit práva a zájmy obětí. Zajistit, aby byly oběti vyslechnuty. Jejich námítky musí být brány v potaz.

Správní orgány mají povinnost zajistit, aby byly potrestány osoby, které spáchaly přestupek.

Bezpečné a korektní prostředí

Rozumné a bezpečné jednání správních orgánů v přestupkovém řízení může zásadním způsobem ovlivnit schopnost obětí domácího násilí cítit se bezpečně a chránit svá práva. Pokud správní orgány nezabezpečí korektní a bezpečné prostředí pro oběti, mohou se tyto osoby cítit ohrožené, což může vést k tomu, že se nebudou chtít účastnit přestupkového řízení a upustí od svých práv. Z toho důvodu je velmi důležité, aby správní orgány v přestupkovém řízení jednaly citlivě a respektovaly práva ale i potřeby obětí. To vše může pomoci k většímu pocitu bezpečí. Dále k tomu, aby oběti získaly spravedlnost, kterou si zaslouží.

Pro oběti domácího násilí je důležité, aby správní orgány projevily pochopení a citlivost vůči jejich situaci.

Jednání správních orgánů může pomoci obětem získat zpět kontrolu nad svým životem a vyrovnat se s následky zneužívání. Korektní postup správních orgánů může také přispět k obnově sebedůvěry obětí

Gestem, které se často používá jako symbol domácího násilí, je zakrytí tváře rukama, což může symbolizovat snahu skrýt se a chránit se před násilím.

Legislativa

„Bez násilí v rodině, s pevnou rukou zákona.“

Na tomto místě najdete ucelený přehled o základních právních předpisech, které se týkají domácího násilí v rámci přestupkového řízení v České republice. Právní úprava se neustále mění, proto je důležité, aby správní orgány neustále sledovaly aktuální právní předpisy a změny. Je to důležité pro efektivní a spravedlivý proces.

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 251/2016 Sb., Zákon o některých přestupcích
- Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
- Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky
- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
- Zákon č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách
- Zákon č. 82/1998 Sb., Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

Postup správního orgánu v rámci přestupkového řízení v oblasti domácího násilí

Oběť domácího násilí by měla mít k dispozici snadný a bezpečný způsob, jak nahlásit situaci a získat pomoc. Pokud se obrátí na Policii ČR, ta by měla v následném šetření zvážit, zda se nejedná o trestný čin. Pokud Policie ČR věc odloží, postoupí případ správnímu orgánu k přestupkovému řízení.

Správní orgán musí zahájit řízení o přestupku doručením oznámení o zahájení řízení podezřelému z přestupku nebo ústním vyhlášením takového oznámení. V rámci řízení se zpravidla koná ústní jednání, v němž se uplatní různé procesní instituty.

V rámci řízení se uplatní různé procesní instituty, které by měly být použity s ohledem na konkrétní situaci.

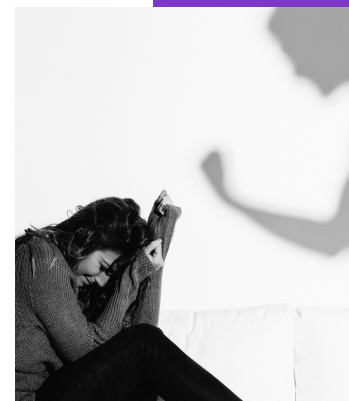

"Nezůstávejme lhostejní vůči násilí v rodině - každá oběť si zaslouží naši ochranu a podporu."

Správní orgán vydává rozhodnutí o přestupku, případně příkaz, pokud jsou splněny zákonné podmínky.

Obviněný, tedy pachatel přestupku, má právo podat odvolání proti rozhodnutí o přestupku. Podrobnosti jsou uvedeny v § 96 přestupkového zákona.

Správní orgán by měl aktivně sledovat realizaci rozhodnutí o přestupku a zasáhnout, pokud se ukáže, že je neefektivní nebo nedostatečná. Pokud je podána žaloba proti druhoinstančnímu správnímu rozhodnutí, pak teprve soud vydá rozsudek, ale správní orgán by měl zajistit i výkon rozhodnutí o přestupku.

25. listopad

Mezinárodní den proti násilí na ženách.

V České republice byl 25. listopad poprvé oznámen veřejnosti jako Den boje proti násilí na ženách již v roce 1995.

Alternativní řešení

Jedním z alternativních řešení v rámci řešení správním orgánem pro pomoc obětem domácího násilí je nabídka ochranných opatření. To může zahrnovat například vydání příkazu k opuštění společného bydlení, zakázání přístupu k oběti nebo zákaz komunikace s obětí. Správní orgán může zajistit účast oběti na programu pro domácí násilí, jako například program terapeutického sezení, nebo poskytnout informace o možnostech právní pomoci.

Symbolika

Existují barvy, které jsou spojovány s domácím násilím. Pro tuto příručku byla zvolena fialová barva. Tato barva symbolizuje sílu, odvahu a důstojnost, které musí oběti vyvinout, aby se dostaly ze svízelné situace. Přesně tyto hodnoty symbolizují pozitivní charakterové vlastnosti. Síla může znamenat fyzickou sílu, ale také mentální a emocionální sílu, která nám pomáhá překonávat výzvy včetně překážek v životě.

Odvaha se týká ochoty riskovat a stát se statečným, i když to může znamenat překonání vlastních obav. Důstojnost se obvykle týká našeho chování vůči ostatním lidem.

Pomoc, co nic nestojí

V oblasti přestupkového řízení s oběťmi domácího násilí je důležité si pamatovat, že mnohdy je tato osoba v těžké situaci a potřebuje naši pomoc včetně podpory. Proto bychom Vám ráda připomněla - i malá gesta mohou mít velký vliv.

Můžete projevít svou dobrou lidskou stránku tím, jak budete přistupovat ke každé oběti s úctou, empatií a porozuměním. To může pomoci oběti cítit se v bezpečí a mít důvěru v systém. Navíc, je to pomoc, která nic nestojí - jednoduše jde o lidskost a pochopení.

Jednou z forem této pomoci může být také propagace bezplatné telefonní linky pro oběti domácího násilí. Tuto službu mohou oběti využít kdykoliv zdarma, a na této lince jsou k dispozici zkušení poradci, kteří nabízejí bezplatnou pomoc.

„Každý malý krok může mít velký dopad na životy obětí.“

Nonstop telefonická pomoc

Je zdarma pro všechny volající. Zaštituje ji Bílý kruh bezpečí. Jedná se o evropskou krizovou linku.

116 006

„Domácí násilí není soukromá záležitost. Je to zločin proti společnosti a naší lidskosti.“

-Eleanor Roosevelt

Vážení uživatelé této brožurky,

ráda bych vyjádřila své upřímné uznání a vděčnost za Vaši cennou a nesmírně důležitou práci, kterou vykonáváte v oblasti pomoci obětem v rámci přestupkového řízení. Vaše úsilí v této oblasti je velmi důležité. Oceňuji Vaši snahu pomáhat těm, kteří se ocitli v obtížné situaci.

Rovněž si vážím toho, že se snažíte i sami osobně posouvat a zdokonalovat se, i když systém Vám to úplně neumožňuje. Je to pro mne ukazatelem Vaší zodpovědnosti a odhodlání, které Vás vedou k poskytování lepší pomoci.

Věřím, že Vaše práce má velký význam pro celou společnost, a že se Vaše úsilí setkává s uznáním a podporou nejen od nás, občanů, ale také od Vašich nadřízených.

Ještě jednou Vám děkuji za Vaši práci.

Adriana